Telefonas: LACKAWANNA 5529.

„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžiama kas Pėtnyčia
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 20 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918.

New York, N. Y. Gegužės May) 16, 1924.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XV

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

Paryžiaus Militaristai Pralaimėjo

Dideli Neramumai Vokietijoj

Rusų-Rumunų Karo Pavojus Didėja

PARYŽIAUS MILITARISTAI PRALAIMĖJO RINKIMUOSE.

Pranešama iš Paryžiaus, kad įvykusiuose gegužės 11 d. Prancijos parlamento rinkimuose visiškai pralaimėjo militaristų partija, kuriai vadovavo dabartinis premieras Poincare ir kuri valdė parlamentą nuo 1919 metų. Šiuose rinkimuose laimėjo kairieji elementai, tarpe kurių bus tvirčiausia grupe radikaliai socialistai, vadovaujami Eouard Herriot. Kairysis sparnas laimėjo viršaus šimto vietų.

DIDELI NERAMUMAI VOKIETIJOJ.

Pranešama iš įvairių Vokietijos dalių, kad komunistų inspiruojami darbininkai kelia streikus ir net susirėmimų jau įvykusių. Pastariomis dienomis Ruhro krašte sustreikavo ir lokautų išmestų angliakasių skaičius siekia viršaus 300,000. Gegužės 11 d. Halle įvyko susikirtimas tarp monarkistų ir komun. ir 11 ypatų užmušta, 30 sužeista ir 450 suareštuota. Vokietijos valdžia šiuose savo komunistų žygiuose nužiuri Rusiją, kaipo instigatorių.

RUSŲ-RUMUNŲ KARO PAVOJUS DIDĖJA.

Pranešama iš Bulgarijos sostinės Sofijos, kad sovietų Rusija koncentruoja savo kariuomenę Rumunijos pasieny ir ruošianti fortifikacijas išilgai Dniestro upės. Šitokis judėjimas labai surupino diplomatines sferas ir spauda tikrinanti, kad susikirtimas tarpe Rusijos ir Rumunijos yra neišvengiamu. Aplamai skaitoma, kad rusai jau sumobilizavę išilgai Dniestro apie 300,000 kariuomenės. Taipgi iš kitų šaltinių atėjusios žinios skelbia, kad Rusija rimtai rengiasi karui ir net karo lauko ligonines perka užsienyje.

KONGRESO KONFERENCIJA GALUTINAI PRIĖMĖ IMIGRACIJOS BILIŲ.

Abiejų Kongreso butų komisijų konferencija galutinai susitaikė del imigracijos biliaus. Vienok prezidentui Coolidge griežtai stovint, kad Japonijai įstatymo taikymas butų nukeltas į 1926 metus, dar kyla nesusipratimų tarpe kongreso instancijų ir prezidento. Vienok šitą bilių jau galima laikyti galutinai priimtu ir todel lietuvių tegalės įvažiuoti į Jung. Valst. tik 302 per metus.

RUSIJA NUTRAUKĖ PREKYBOS RYŠIUS SU VOKIETIJA.

Vokietijos policija padarė kratą Rusijos prekybinės misijos Berlyne bustinėje, tikslu sugriebti dokumentus, kuriais butų galima susekti Rusijos valdžios suokalbius su Vokietijos komunistais. Delei šito vokiečių žygio Rusijos valdžia pertraukė visus ekonominius santykius su Vokietija ir taipgi Rusijos komunistai kelia protesto demonstracijas prieš tokį vokiečių pasielgimą.

SMULKIOS ŽINUTĖS.

— Argentinos valdžiai pasižadėjus pakeisti pensijų įstatymą, unijos atšaukė visuotiną streiką.

— Japonijos parlamento rinkimuose, kurie įvyko geg. 10 d., pralaimėjo dabartinė valdžia.

— Tyrinėtojai tikrina, kad kas metai Jung. Valst. industrijoje sužeidžiama apie 200,000 žmonių akys, nuo ko didžiuma apjanka.

— Netoli Amsterman, N. Y., greitasis traukinys užlėkė skerskely ant automobiliaus ir vietoje užmušė 8 ypatas.

— Pereitais metais Amerikos Biblijos Draugija išdalinusi 7,101,289 biblijų, tikslu praplėsti savąją sėklą.

— Ponia Maude N. Sherritt iš Philadelphia, Pa., laimėjo $55,000 iš turtingos našlės už paviliojimą jos vyro ir suardymą meilės židinio.

Iš Lietuvos Laikraščių

Atsistatydino Liubič-Milašius.

Gautomis (dar nepatikrintomis) žiniomis atsistatydino Lietuvos atstovas Prancuzijoj Oskaras Liubič-Milašius. Jo atsistatydinimas esąs jau priimtas.

Jis yra kviečiamas į Naujorko Universitetą užimti Vakarų Euripos literaturos istorijos katedrą.

Lietuvos derybos su Vatikanu.

Popiežiaus delegatas Lietuvoj, Mgr. Zecchini, pranešė Lietuvos vyriausybei, kad jis esąs įgaliotas buti Vatikano atstovu derybose tarp Lietuvos vyriausybės ir Vatikano konkordatui sudaryti. Derybų pradžia šiuo laiku, kaip tenka patirti, dar nėra galutinai nustatyta.

Skaitlingos šeimos.

„Trimito" padaryta anketa, patirta, kad Lietuvoj yra 73 šeimos iš 10 narių (2 tėvų ir 8 vaikai), 50 šeimų iš 11 narių, 63 šeimos iš 12 narių, 38 šeimos iš 13 narių, 22 šeimos iš 14 narių, 16 šeimų iš 15 narių, 1 šeima iš 16 narių, 1 šeima iš 18 narių, 1 šeima iš 19 narių (2 tėvų 10 sunų ir 7 dukterys). Visi tų šeimų nariai esą gyvi.

Streikas pasibaigė.

Balandžio 11 d. pasibaigė Klaipėdos uosto darbininkų streikas, susitarus su darbdaviais. Tą pat dieną sustreikavo 440 darbininkų medžio dirbamajam fabrike. Del streiko likvidavimo dar tebeina derybos.

Klaipėdos uostas šiomis dienomis nepaprastai gyvas. Virš 20 laivų įvairaus didumo pakrančiuose kraunasi arba laukia savo eilės. Laivų lobis iš užjurių daugiausia anglys ir trąšos, o į užjurį — piautos prekės. Darbininkai po streiko vėl turi gero uždarbio.

Bedarbių skaičius mažėja.

Pavasariui atėjus bedarbių skaičius Klaipėdoje žymiai sumažėjo. Pirmą balandžio jų buvo apie 700; balandžio 11 beliko 257 žm. Bedarbių sumažėjimas ypač aiškintinas statybos sezono pradžia, bei uoste laivų judėjimo padidėjimu. Statybos darbuotė šiais metais ypač gyva, nes statoma daug naujų namų.

Šiauliuose susekta litų dirbtuvė.

Balandžio 25 d. š. m. Šiaulių krim. polic. virš. p. Burdulio pasidarbavimu susekta 50 litų Banknotų dirbtuvė, kurioj dirba tulas Juozas Venskus, gimęs Kipšų kaime, Meškuičių parapijos, apie 30 metų amžiaus. Žmogelis šiaip atrodo dviejų centų nevertas. Meškuičiuose buvęs vienus metus zakristijonu. Vėliau Amaliuose, 4 m. zakristijonavo. 1917 m. dirbęs vokiečių markes, vokiečių buvo pagautas ir pasodintas kalėjiman. Klišės padarytos labai gerai, banknotai padaryti beveik kaip tikri, tiesiok negalima atskirti nuo gero banknoto. Banknotų buvo daroma 20.000 litų ir jau beveik dalis buvo užbaigta. Minėtas Venskus dar kaltina „Birutės" savininką p. Vaitkų, buk nuo jo gavęs klišes. Vaitkus tardomas krim. milic. neprisipažįsta kaltu. Pakol kas eina tardymai.

Laikraštininkų Suvažiavimas

Laikraštininkų Suvažiavimas prasidėjo gegužės 10 d., 8 val. vakare, Aušrelės kambariuose, Worcester, Mass. Suvažiavime dalyvauja sekami laikraščiai: „Amerikos Lietuvis" — atstovauja redaktorius V. S. Jokubynas: „Dirva" — atstovauja redaktorius K. S. Karpavičius; „Vienybė" — atstovauja redaktoriai J. O. Širvydas ir V. Širvydas; „Sandara" — atstovauja A. L. T. Sandaros prezidentas J. V. Liutas ir naujai išrinktas sekretorius V. M. Čekanauskas; „Varpas" — atstovo neprisiųsta, vienok dalyvauja oficialiai raštu; „Tėvynė" dalyvauja neoficialiai — atstovauja redaktorius S. E. Vitaitis.

Pirmas posėdis įvyko tik vienų redaktorių pasitarimui įvairiais redaktorius vienus liečiančiais reikalais, butent: taktikos klausimas, laikraštinės etikos klausimas, rašybos klausimas ir kt.

Antras posėdis įvyko gegužės 11 d., 10 val. ryte, aukščiau minėtoje vietoje. Šiame posėdyje dalyvauja aukščiau minėti laikraštininkai ir apie 10 jų bendradarbių. Suvažiavimo vedėjais išrinkta: pirmsėdžiu— V. S. Jokubynas, sekretorium — Pr. Bajoras.

Tarpe svarbesniųjų visuomenius reikalus liečiančių nutarimų yra sekami:

1. Apkalbėta rėmimas atvykstančių iš Lietuvos aukų rinkėjų ir padaryta atatinkamas tarimas, kad toki aukų rinkėjai bus remiami tik tuomet, kuomet jų rekomendacijas ir tikslus redaktoriai pilnai ištirs.

2. Nutarta kovoti prieš besiplatinančią girtuoklybę, vedant visuomenę prie blaivybės ir kartu auklėjant ją sveikatos užlaikymo ir hygienos klausimais.

3. Nutarta rupintis čionai priaugančio jaunimo auklėjimu, kad jį pritraukus prie lietuvių gyvenimo, raginant organizuotis į lavinimosi ir sporto ratelius ir remiant jau gyvuojančias jaunimo draugijėles, kurios sukurtos sveikais kulturinio lavinimosi ir tautinio jausmo auklėjimo pagrindais. Taipgi rengiant dirvą plačiai visuomeniniai jaunimo organizacijai.

4. Aptarta pageidaujamų visuomenei skyrių įvedimas laikraščiuose, kaip tai moterų ir merginų skyrius, juokų skyrius ir kiti.

5. Nutarta spaudoje aiškinti visuomenei apdraudos ir pašalpos klausimas, pirmoje vietoje statant Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, kaipo visuomeninę ir tuo žvilgsniu pilnai atatinkamą organizaciją.

6. Išnešta rezoliucija Vilniaus klausimu, kurioje pareiškiama užuojautos kankinamiems Vilniaus lietuviams, pasižadama visais galimais budais remti Vilniaus lietuvių kulturiniai tautinę darbuotę ir labdaringąsias įstaigas. Taipgi kartu reiškiama griežto protesto prieš Varšavos militaristų žiaurumus Vilniuje ir kituose užgrobtuose Lietuvos kraštuose ir pasižadama kovoti ir vesti akciją už Vilniaus ir kitų užgrobtų Lietuvos kraštų atvadavimą kol nebus galutinai atvaduoti.

7. Apkalbėjus Lietuvos reikalus, suvažiavimas mato šiandien butinai remtinu Lietuvos pažangiąją mokyklą ir abelną Lietuvos žmonėse pažangiosios apšvietos skleidimą ir taipgi reikalinga remti Lietuvos labdaringosios įstaigos, kurias kontroliuoja pažangioji visuomenės dalis, pirmoje vietoje statant Lietuvos našlaičių šelpimą.

8. Pasikalbėta rašybos dalykais ir suvažiavimo dalyviams pareiškus savo nuomones, to įvykinimas paliktas redaktorių žiniai.

Abelnai imant, šis laikraštininkų suvažiavimas, kurio atlaikyta trys posėdžiai, buvo rimtas, gyvas ir padaryta visa eilė svarbių visuomenės reikalus liečiančių tarimų. Linkėtina, kad tie naudingi tarimai butų įkunyti gyveniman.

Taipgi šiuo patim kartu Worcesteryje įvyko ir kitu du seimu. Gegužės 8, 9 ir 10 dd., Lietuvių Salėje įvyko A. L. A. Sandaros Seimas ir trys vakarai. Seimas buvo gana skaitlingas — dalyvavo apie 40 delegatų ir rimtai svarstė Sandaros reikalus.

Gegužės 11 d., Lietuvių Salėje įvyko Tėvynės Mylėtojų Draugijos Seimas, kurio atlaikyta dvi sesijos. Padaryta visa eilė svarbių tarimų organizacijos reikalais. Taipgi tos pat dienos vakare ir toje pačioje vietoje įvyko T. M. D. puikus koncertas.

Kadangi musų specialis korespondentas pasižadėjo parašyti plačiau apie pastaruosius du seimu, todel čionai, del vietos stokos, pažymime tik patį faktą.

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE
33-ČIAS IR 6-TAS DVIMETINIS

SEIMAS

PRASIDĖS BIRŽELIO 23 DIENĄ, 1924 METŲ,
9 VALANDĄ RYTE,

REDINGTON HOTEL

KAMPAS E. MARKET ST. IR PENNSYLVANIA AVE., WILKES-BARRE, PA.

SLA. kuopos ir pavieniai nariai kas Seimas siunčia pasveikinimus ir aukas įvairiems naudingiems tikslams paremti. Musų organizacijos ir lietuvių tautos reikalai kas kartas eina didyn, tad ir aukų tiems reikalams daugiau reikia. Šiemet kreipiame ypatingą SLA. kuopų ir narių domę į sekančius paramos reikalingus reikalus:

1. SLA. Našlių ir Našlaičių Fondas — pinigai labai reikalingi, kad galėjus nors dalinai sušelpti visus atsišaukusius SLA. narius ir jų šeimynas, nelaimės ištiktus. Šitas Fondas yra labai svarbus musų organizacijos gyvenime.

2. SLA. Moksleivių Fondas — nebeturi pinigų sušelpti SLA. nariams ir jų vaikams aukštesnius mokslus einantiems, todel reikalinga aukų šitam musų svarbiam Fondui.

SLA. Seimas, kaip visuomet, priims SLA. kuopų ir pavienių narių skiriamas aukas čionai paminėtiems tikslams, kaip lygiai ir kitiems įvairiems švietimo ir labdarybės tikslams, kaip čionai Amerikoje, taip ir Lietuvoje. Visos aukos bus pasiųstos ten, kur aukotojai nurodys.

Siunčiamas aukas čekiais ar money orderiais reikia išrašyti vardu: Lithuanian Alliance of America. Laiškai su linkėjimais ir aukomis reikia siųsti sekamu adresu:

S. L. A. CONVENTION,
Redington Hotel, Cor. E. Market St. & Pennsylvania Ave., Wilkes-Barre, Pa.

SEIMO RENGĖJŲ PRANEŠIMAS.

Seimo delegatų žiniai: Viešbučiai apsistojimui yra parinkti sekanti: Redington Hotel, čionai bus ir svetainė Seimo sesijoms laikyti, arba SLA. HEADQUARTERS. Kambariai nuo $2.00 ir augštyn.

Antras — Terminal Hotel, skersai gatvę nuo Redington Hotel. Kambariai nuo $2.00 ir augštyn.

Trečias — Hart Hotel, priešais svetainę. Kambariai nuo $2.50 ir augštyn.

SLA. SEIMO PROGRAMAS:

Birželio 23 d. bus iškilminga vakarienė, Redington Hotel, Seimo salėje. Prasidės 7 val. vakare. Ši vakarienė bus viena iš puikiausių, nes dalyvaus daugybė delegatų ir lietuvių inteligentijos. Kviečiame visus vietinius ir apylinkės lietuvius dalyvauti, nes turėsite progos susieiti į pažintį su svečiais ir daug ko naudingo išgirsti. Vakarienė bus iš vienuolikos valgių ir gardumynų. Įžanga ypatai $3.00.

Delegatai norinti dalyvauti Seimo iškilmių vakarienėje, turi pasirupinti tikietus išanksto, užsisakant pas Seimo rengimo komisiją šiuomi adresu: J. J. NIENIUS, 45 Moyallen St., Wilkes-Barre, Pa.

Birželio 25 d. bus didelis koncertas ir daug kitų pamarginimų, ko čia nevisada galima turėt progos matyti. Įžanga ypatai 75c. ir $1.00. Pradžia 8 val. vakare.

Birželio 26 d. bus didelės prakalbos — kalbės geriausi kalbėtojai, kokių čia niekad buti negalėtų ir tik laike SLA. Seimo turime progos juos išgirsti.

Gelžkeliai yra šie: Pennsylvania R. R., Lehigh Valley R. R., Central of N. J. R. R., D. H. & Hudson R. R., Wyoming Valley R. R. ir Wilkes-Barre & Hazleton R. R.

Kokiu gelžkeliu delegatai neatvažiuos, nėra jokios painės rasti Seimo posėdžių svetainę, nes nuo stočių matyti iš visur REDINGTON HOTEL.

Ant galo norisi priminti vietos ir apylinkės lietuviams, kad tokių iškilmių, kokios esti laike SLA. Seimo, retai kada galima susilaukti, todel yra prašomi visi vietos ir apylinkės lietuviai lankytis kuoskaitlingiausiai į visus Seimo iškilmėms paminėti surengimus. Taipgi yra prašomi SLA. nariai lankytis į Seimo sesijas, kaipo svečiai.

Visais reikalais, kurie liečiasi Seimo vakarų ar bent kurių informacijų norint gauti meldžiame kreiptis į Seimo Rengimo Komisiją sekamu adresu: J. J. Nienius, 45 Moyallen St., Wilkes-Barre, Pa.

SEIMO RENGIMO KOMISIJA.

„TĖVYNĖ"

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei' turi but siunčiami Redakcijos vardu ir turi but su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkus raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašta ženklelių jų sugrąžinimui.

SKAUDŽIAI APSIGAUTA.

Pereitame „Tėvynės" num. išspausdinome dokumentus, kurie parodo delko Dr. J. Šliupas atsisakė mokytojauti Šiaulių Gimnazijoje. Tas Dr. Šliupo atsakymas gimnazijos direktoriui, matyt, padarė didelio įspudžio visoje Lietuvoje, kad net atskiruose lopeliuose atspaudinti tie dokumentai ir platinami tarpe Lietuvos žmonių. Mat tik vienas Dr. Šliupas drįsta tokiu tonu ir tokiais faktais kalbėti į Lietuvos kunigus, todel ir yra didele naujanybe Lietuvos žmonėms.

Reikia pasakyti, kad čionai klerikalų skaudžiai apsigauta. Jie panorėjo ir Dr. Šliupą pažaboti ir uždrausti jam dėstyti gimnazijoje literaturą mokslo pagrindais remianties. Klerikalai nori, kad kiekvienas mokytojas taip mokytojautų, kaip kunigams tinka, o ne taip, kad mokslui ir pažangai naudos butų, kad mokykla išauklėtų šviesius, savistovius ir suprantančius šalies reikalus piliečius. Bet kur tu čia pažabosi senį Dr. Šliupą, kuris visą savo gyvenimą nesidrovėjo kiekvienam stačiai į akis pasakyti teisybės žodžio. Taigi ir šiuo kartu Dr. Šliupas išrėžė klerikalams ir kunigijai tiek karčios teisybės, kad klerikalai net čiaudėti pradėjo.

Ir šitas ne pirmas Dr. Šliupo toks status ir teisingas pareiškimas. Jis, tulas laikas atgal, tokiu pačiu tonu pasakė ir prel. Dambrauskui karčios teisybės žodį. Jei daugiau tokių žmonių Lietuvoje butų, tai ir tų pačių klerikalinių lyderių — kuniginių ministerių tuojaus nukristų ragai, kuriais jie šiandien bado visą Lietuvos gyvenimą. Bet dėja — tokių žmonių Lietuvoje yra tik vienas Dr. Šliupas...

Iš šitų dokumentų paaiški dar du svarbus dalykai: Lietuvos mokytojų padėtis ir kunigų rolė mokyklų gyvenime. Ant kiek sunku Lietuvoj mokytojui auklėti mokinius tikro mokslo šviesoje jau liudija ir tas faktas, kad šnipinėjimo pareigas einantieji mokyklų kapelionai net vyskupui mokytojus skundžia, kuris, rodos, jokios jurisdikcijos ant pasaulinių mokyklų neprivalėtų turėti. Apart to, yra aišku ir tas faktas, kad kunigai mokyklų gyvenime eina tas pačias pareigas, kokias eidavo ir Rusų carui Lietuvą valdant. Jie ir šiandien užsiima tik „kramolos malšinimu", kaip kad darė ir anais carizmo laikais. Jiems svarbu, mat, Lietuvos liaudį laikyti tamsybėje, nes tik tuomet kunigų luomui viešpatavimas užtikrintas.

Šitie faktai dar kartą parodo, ant kiek mums reikalinga remti pažangioji Lietuvos mokykla, kurioje dar negali buvusio carizmo išauklėti „kramolos malšintojai" viešpatauti. Jei klerikalams pavyktų galutinai užsmaugti pažangiosios Lietuvos mokyklos, tai tuomet tikrai Lietuvoje sugrįžtų viduramžių inkvizicijos baisenybės.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ DUOBKASIAI.

Kiekvienoje demokratinėje šalyje savivaldybės vaidina labai svarbų vaidmenį. Taipgi kiekvienoje kulturingoje valstybėje savivaldybių darbui centro valdžia netik netrukdo, bet dar visomis išgalėmis gelbsti.

Tokios savivaldybės įsikurė ir Lietuvoje, kuomet Lietuvos valstybė pradėjo kurti savo nepriklausomą gyvenimą. Vienok Lietuvos savivaldybėms beveik nuo pat jų susikurimo prisėjo vien kovoti delei savo egzistencijos ir nebuvo tinkamų sąlygų kuriamojo darbo dirbti. Mat klerikalams, kurie visą laiką valdė Lietuvos Seimą, savivaldybės nepatinka, nes joms gyvuojant negalima įkunyti pilnai klerikalinės diktaturos. Todel klerikalai nuo pat pradžių savivaldybių gyvenimo eina tuo keliu, kad savivaldybes sugriovus ir jas panaikinus.

Jau buvo daug kartų rašyta „Tėvynėje" apie sunkią savivaldybių padėtį. Buvo atžymėta kiekvienas klerikalų pasikėsinimas jas sunaikinti. Dabar vėl sužinome iš Lietuvos laikraščių, kad 40 klerikalinių Seimo rankų padarė naują puolimą ant savivaldybių. Jie be jokios aiškios ir rimtos priežasties atidėjo savivaldybių rinkimus iki spalio mėnesio, kurie turėjo įvykti 20 ir 21 dd. birželio mėn. Taipgi iš Lietuvos laikraščių sužinome, kad šituos savivaldybių rinkimus klerikalai atidėjo tuo tikslu, kad suspėjus savivaldybių teises apkarpyti ir pačius jų rinkimus apsunkinti ir suvaržyti, kad klerikalai galėtų užgrobti ir savivaldybes. Dabar, sakoma, klerikalinės mašinos kursas Lietuvos liaudyje visiškai nupuolęs ir todel klerikalai nesitikėdami rinkimų laimėti, juos atidėjo iki rudens ir pasistengs taip rinkimus sutvarkyti, kad jų laimėjimas butų užtikrintas.

Matyt klerikalai skubina iškasti savivaldybėms galutinos pražuties duobę, kol dar turi Seime savo 40 rankų prieš 38 visų kitų partijų. Neužilgo turės įvykti rinkimai į Seimą Klaipėdos krašte ir kas gali užtikrinti, kad tenai neišrinks klerikalų diktaturos priešų. Todel klerikalai ir skubina apsidirbti su savivaldybėms.

Vienok pažangieji Lietuvos laikraščiai tikrina, kad klerikalai, eidami šituo keliu prieš savivaldybes, greičiausiai patys įkris ton duobėn, kurią kasa savivaldybėms. Juk pereitų metų savivaldybių suvažiavimas aiškiai parodė, kad net ir klerikalinės ideologijos savivaldybių darbuotojai griežtai stojo prieš klerikalų pastangas ardyti savivaldybių gyvenimą. Vadinasi, Lietuvos liaudis jau supranta kokį svarbų vaidmenį valstybėje vaidina savivaldybės ir todel aiškiai mato, ko yra vertos tokios klerikalų pastangos.

Butų galima tik pasidžiaugti, kad klerikalai pasirinko tokį kraštutinio agresyvumo kelią prieš savivaldybes, nes tik patys valdonai pasekmingiausiai gali save demaskuoti visuomenės akyse, kuomet jie aiškiai pradeda trempti piliečių teises ir demokratijos principus. Vienok tuo patim laiku gali kilti rimto judėjimo Lietuvos gyvenime. O prie šiandienių Lietuvos gyvenimo aplinkybių, kiekviena suirutė gali atnešti labai liudnų davinių valstybei. Bet klerikalams Lietuvos gerbuvis ir jos ateitis nerupi, todel ir negalima tikėtis, kad jie sustotų bent prieš kurį pavojų valstybei, kuomet eina klausimas jų partijos laimėjimams užtikrinti.

PERŽVALGA

:: Varšavos budelių žygiai paaiškėja. — „Lietuvos Rytai" praneša:

„Lenkijos užsienių reikalų komisijoj šalia paklausimų Klaipėdos ir kitais klausimais atstovas Chominskis paklausęs užs. reik. ministerį p. Zamoyskį, ar tiesa esą, kad užsienių reikalų ministerija daranti įtakos vidaus reikalų ministerijai taikyti keršto represijų lietuviams gyvenantiems Lenkijos respublikoj. Ministeris Zamoyskis atsakęs, kad del persekiojimo lenkų Lietuvoj užsienių reikalų ministerija nemananti keršto sistemos taikyti, o tik ruošianti tuo reikalu notą Tautų Lygai.

„Tada Chominskis priduręs, jog jis pasižadąs duoti įrodymų, jog užsienių reikalų ministerija kaip tik apie kerštą esanti informavusi vidaus reikalų ministeriją."

Iš šito Lenkų seimo užsienių reikalų komisijos nario Chominskio pareiškimo yra aišku, kad pastarųjų dienų teroras prieš Vilniaus lietuvius yra vykinamas Varšavos ministerijų įsakymu. Taipgi yra aiškiai patvirtinamas ir tas faktas, kad Varšavos militaristai deda pastangų išprovokuoti Lietuvą, kad butų pradėtos represijos prieš lenkiškai kalbančius Lietuvos piliečius. Tuomet lenkai turėtų progos Lietuvą šmeižti viso pasaulio akyse ir prie pirmos progos ginkluotas jėgas pasiųsti į Kauną gelbėt savųjų. Žiauresnių budelių ir didesnių provokatorių už Varšavos militaristus, pasaulis nežino.

* * *

:: Tikrina, kad „Draugas" melavo. — Chicagos „Varpe" tulas *M. V.* apie p. M. Biržiškos „atsivertimą" pareiškia sekamai:

„Gaila, kad ‚Draugo' sensacijos ir visokios iš piršto išlaužtos paskalos taip lengvai imama už faktus, net ir pažangių srovių tarpe. Apie kokį nors M. Biržiškos perversmą negali buti kalbos. Jis yra, gal, vienintėlis Lietuvoj žmogus visa siela atsidavęs Vilniaus paliuosavimui. Tik bendri tėvynės reikalai ir musų sostinės grąžinimas iš po lenkų jungo, atitraukia p. M. Biržišką nuo partijos kovų. Kiek aš pajėgiu suprasti, šiam momente jis nedaro didelio skirtumo tarp vienos srovės lietuvių ir kitos, ne todel, kad jis išsižadėtų savo pažiurų ir pereitų kiton pusėn, šiuo kartu pas klerikalus. Kuomet reikalinga įtempti visas pajėgas, kurias tiktai musų tauta turi, kovai su išoriniu priešu, naudinga ir net butina paslėpti partiviškumą į antrą vietą. Kada užeis geresni laikai, tuomet apie tai galima bus pakalbėti. Tik ‚Draugas', kuris kaip mažas vaikas laikosi nusitvėręs už tos cackos — ‚kantičkos' ir kuriam niekas daugiau nerupi, kaip katekizmas, gali užsipuldinėti arba pravardžiuoti M. Biržišką, leisdamas pasityčiojimo paskalas."

Greičiausiai bus pilnai teisingas šitas pareiškimas, nes kunigų organo „Draugo" šmeižtams ir melagystėms ant pažangiųjų žmonių nėra jokių ribų. Taigi dar kartą gali kiekvienas protaujantis katalikas įsitikinti, ko yra verta kunigų dora ir jų skelbiama „teisybė". Jie stengiasi net biauriausiomis provokacijomis kompromituoti Lietuvai užsitarnavusius žmones.

* * *

:: Visagaliai Lietuvos zakristijonai. — „Lietuvos Žinios" praneša sekamą įdomų įvykį:

„Kovo mėn. 16 d. atvyko į Vadžgirį (Raseinių apskr.) Seimo narys P. Šlėvė padaryti pranešimą apie Seimo darbuotę. Tą dieną buvo labai blogas oras, todel jis paprašė mokytoją užleisti jam mokyklą susirinkimui.

„Abu mokytojai sutiko: atrakino mokyklos duris.

„Nenorėdami tikintiesiems kliudyti melstis, susirinkęs burelis žmonių nutarė laukti, kol pasibaigs bažnyčioj pamaldos. Mes manėme, kad vėliau ir mums nekliudys, vienok apsirikome: zakristijonas, užrakinęs bažnyčią, atbėgo prie mokyklos, užrakino duris ir nudrožė linksmas klebonijos link."

Vadinasi, Lietuvos zakristijonai yra galingesni netik už mokytojus, bet net ir Seimo nariai nieko nereiškia prieš zakristijonų galią. Matote, prie kokių absurdų Lietuvos gyvenimas priėjo, kuomet ją valdo kunigai su savo zakristijonais. Ir dar mes pykstame, kuomet kulturingas pasaulis nenori su Lietuva rimtai skaitytis. Kas girdėjo kitą tokią valstybę pasaulyje, kad nususę zakristijonai galėtų spardyti parlamento narius? Tik katalikiškoj Lietuvoj toki dalykai tegalimi. Ir užtai yra kalti patys Lietuvos žmonės, kad jie leidžia kunigams ir zakristijonams buti visagaliais Lietuvos valdonais.

* * *

:: Reakcija kai kada ir gero padaro. — Lietuvos kunigų ir zakristijonų diktaturai tarnaujantis švietimo ministeris Bistras uždraudė net laikyti mokyklų knygynėliuose mokslo kurinį „Iš tamsios praeities į šviesią ateitį". Vienok šitokiu savo žygiu kunigų-zakristijonų klapčiukas tik pasitarnavo apšvietai. Štai kokius to uždraudimo davinius praneša „Liet. Žinios":

„'Iš tamsios praeities į šviesią ateitį' garsaus gamtos mokslų populiarizatoriaus rašytojo Rubakino knyga, Švietimo Ministerijai uždraudus ją laikyti pradžios mokyklų knygynėliuose, musų gautomis žiniomis, dabar labai perkama ir netrukus busianti išpirkta visa laida."

Vadinasi, reakcija kai kada ir gero padaro. Mat jau tokia žmonių psichologija. Ragink žmones ką nors skaityti, tai jie nei pažiurėti nenorės į tą kurinį, bet tik drausk žmones nuo kokio nors skaitymo, tai jie butinai skaitys.

Kai pasirodo, tai visuose Lietuvos gyvenimo punktuose klerikalai su savo žiauria reakcija veda žmones šuoliais prie susipratimo.

Varšavos Militaristų Intrygos

Turime dabar nemaža susirupinimo del Klaipėdos Konvencijos. Lenkai panaudoja visas galimas ir negalimas priemones, kad tiktai musų reikalui pakenkti. Jau žinote, tur buti, komediją su „kabliukais", del kurių Ambasadorių Konferencija sulaikė pasirašymą Konvencijos. Tai buvo tiktai pretekstas, kad 1) davus lenkams laiko patiekti savo protestą ir 2) kad apgynus savo autoritetą prieš Tautų Sąjungą. Su „kabliukais" jie išbandė viešąją opiniją ir susekė, kad ji, ypatingai Anglijoje, yra griežtai nusistačiusi prieš bet kokias pataisas Konvencijos tekste, išskyrus jei bent gramatikos paklaidas, jei jų atitaisymas neliestų originalio Konvencijos teksto esmės. Su „kabliukais" dalykas jau užbaigtas. Lietuvos valdžia pareiškė, kad šitos gramatinės pataisos yra priimtinos, ir tekstas, šiuos žodžius rašant, yra Kaune ir, tur buti, bus ambasadorių pasirašytas jei dar kur neprikibs.

Ambasadoriai nujaučia laiką Lietuvą už gerklės. Šiandien teko sužinoti, kad Italija (tur buti Prancuzijos inspiruota ir Japonijos remiama) pareiškia, buk Ambas. Konferencija, įteikdama Lietuvai Klaipėdos Konvenciją, norės prijungti prie jos vieną sąlygą, butent, kad Lietuva, kaipo kompensaciją už Klaipėdą, susitaikytų su Lenkija ir „pamirštų" Vilnių. Žinoma, Lietuva niekados neduos tokios „kompensacijos": Vilnius yra netik Lietuvos ateities darbų objektas, bet jo klausimas yra ir Tautų Sąjungos plenumo (rudenį) programe.

Mes tikimės, kad visgi Ambasadoriai nedrys tokio reikalavimo statyti — ir tuo tikslu dabar dirbama Anglijos valdžioje ir spaudoje.

Labai svarbus musų laimėjimas yra Anglija, kur mes turime daug prielankių draugų ir presoje ir parlamente. Prie to Anglija labai tvirtai stoja už Tautų Sąjungą ir nepanorės leisti Ambasadoriams daryti iš jos juokus. Kad Anglijoje turime draugų, parodo kad ir tas faktas: pirm kelių dienų vienas profesorius, dirbdamas lenkams, išsiuntinėjo per radio informacijas apie Lenkiją, paskelbdamas, kad Vilniuje tėra 2% lietuvių ir pertai Lietuva neprivalo reikšti pretensijų į Vilnių. Spauda įtraukė tą profesorių į polemikas ir sumušė jį. Parlamente gi 16 d. balandžio buvo paklausimas Pašto Valdytojui, ar jis nemano aprubežiuoti skleidimą per radio klaidingų ir diskusuotinų informacijų, kaip tai padaryta su Vilnium. Lenkai, žinoma, nesiliauja piktumu ir savo propagandai pila pinigus. Musų gi Atstovybė Londone pinigų nedaug teturi, nes musų biudžetą taip susiaurino, kad reprezentacijai ir kartu publikacijai šiemet teskirta $600 metams. Pernai tam reikalui buvo skirta $2,000 ir tai neužteko. Todel su tokiu menku fondu publikacijai begalo sunku musų Atstovybei Londone kovoti su Varšavos militaristų intrygoms, kurių išplėtojimui nesigailima nei pinigų, nei jėgų. Kadangi Anglija yra svarbus diplomatijos punktas, tad ir Lietuvos valdonai turėtų didesnę sumą pinigų paskirti tam reikalui.

Liberalas.

Kaunas, 24—4—24.

Kas Yra Laikas?

Paprastai mes sekom: jau laikas eiti gulti, keltis; laikas eiti į darbą; laikas eiti namo. Jau vėlus laikas, ankstybas laikas ir tt.

Taipgi, mes gyvenam išradimų gadynėje. Naujos mašinos išrandamos kasdieną. Šimtas metų atgal neturėjom nė automobilių, nė orlaivių, nė telefonų, nė telegramų ir tt. Visas žmonių susisiekimas buvo arkliais. Jeigu arklys nubėgo į valandą septynis verstus, sakėm greitas arklys.

Žmonės visuomet norėjo, kad darbas butų greitai atliktas; kad greitai butų galima susisiekti su kitu miestu, su kita valstija, su kitom tautom ir tt. Ir tos pastangos buvo dedamos greitam susisiekimui patobulinti, kad sutaupyt laiką.

Žmonės išrado telegramus ir telefonus greitam susisiekimui. Dabar telegramai ir telefonai eina oru be vielos. Pirmiau žinios pernešimas buvo sunkus ir imdavo ilgą laiką. Dabar tas pačias žinias pasiunčiam oru, be vielos, greitumu 186,000 mylių į sekundą. Reiškia, apeina aplink žemę septynis sykius į sekunda.

Traukiniai, nė automobiliai negali bėgti šimtą mylių į valandą. Orlaiviai lekia po du šimtu ir daugiau mylių į valandą. Vienok, palyginus orlaivio greitumą su žemės sukimosi greitumu, tai reikštų tiek, kiek žmogaus ėjimas su lėkimu orlaivio.

Žemė sukasi apie save tukstantį mylių į valandą. Supraskit, kad žemė nukeliauja daugiau, kaip penkis šimtus milionų mylių į metą, nepriskaitant tolumo, kurį padaro su saule eidama per erdves.

Mokslinčiai darodė, kad musų žemė keliauja erdvėse per šimtus milionų metų ir nesuvėlino nė vieną sekundą. Neiškrypo iš savo kelio nė vieną dalele colio. Ir kuomet žemė keliauja per tiek milionų metų ir milionus mylių greitume, mes nieko nejaučiam, kad žemė bėga greitumu apie savo aši tukstantį mylių į valandą.

Musų žemė keliauja aplink saulę. Turit žinoti, kad musų žemė yra prieš saulę, kaip žirnis prieš slonių. Gi saulė taipgi nestovi ant vietos. Ji su savo planetom, žeme ir kitom, keliauja per erdvę linkui žvaigždės Vega, kuri randasi tiesiog aukštyn musų galvų. Taip sako mokslinčiai. Ir saulė turi savo bėgimo greitumą taipgi. Saulė bėga *trylika mylių į sekundą.* Reiškia, saulė su savo palydovais, žeme ir kitom planetom nubėga 780 mylių į minutą, arba 46,800 mylių į valandą. Reiškia kad visa saulės sistema nubėga 46,800 mylių į valandą. Ir mes to nejaučiam. Tai yra nepaprastas greitumas.

Kuomet mes važiuojam traukiniu keturesdešimt mylių į valandą, sakom, kad greitai važiuojam. Bet mes nejaučiam, kad musų žemė nubėgo į tą patį laiką 46,800 mylių!

Mes turim šitas skaitlines — mylias, valandas ir minutas, kiek musų žemė apeina apie saulę. Mes tik tuo žemės ir saulės laiku naudojamės. Tačiau kas yra laikas — mes nežinom. Supraskit, kad mus saulė bėga greitumu 46,800 mylių į valandą. Ji bėga per miliardus metų ir niekur nieko nepribėgo. Taigi kas dabar yra laikas?!

Kunigai mums sako, kad Kristus nužengė į dangų. Jeigu taip, tai lai kunigai pasako, kiek mylių Kristus darė į sekundą žengdamas į dangų? Saulė nubėgo 46,800 mylių į valandą, per miliardus metų bėgo, vienok nepribėgo jokios sienos, nė dangaus. Bet kunigai drįsta sakyti, kad buk Kristus nužengė į dangų.

Prieinam prie to, kad gamtoj laiko nėra. Gamtoj nebuvo pradžios ir nebus pabaigos. Medžiaga, iš kurios yra žemė, augmenys ir gyvunai, neturėjo pradžios.

Mes, žmonės, kaipo gyvunai neturėjom pradžios, mes neturim ir pabaigos. Viską, ką mes turim, tai permainą musų išvaizdos. Bet medžiaga ta pati, kokia ji buvo miliardai, arba neapskaitliuojami amžiai tam atgal.

Tokis dalykas, kaip laiko matavimas, visai negalimas daiktas ir jo visai nėra. Kas yra laikas — mes nežinom. Mes tik turim tą laiką, kuris yra apskaitliuojamas, kaipo žemės laiko apibėgimas apie saulę. Tai viską ką mes žinom.

Bet ir šitos mažos dalelės laiko mes nemokam tinkamai sunaudot. Didesnę dalį musų laiko praleidžiam ant niekų. Jeigu žmonės praleistų laiką skaitymui mokslo knygų, trumpu laiku padarytų didelį progresą ir pagerinimą draugijos tvarkos. Bet kuomet žmonės yra dideli tinginiai, todel keliem darbštesniem yra gera proga neprotaujančius gyvunus — žmones išnaudot ir pavergt.

Žmogau mokykis, tyrinėk, ieškok. Jeigu nesimokysi, nieko neturėsi. Jeigu visi žmonės butų taip tinginiais, šiandien nieko neturėtumėm. Butumėm laikiniais gyvunais, kokiais žmonės buvo milionas metų atgal.

Mokslas yra sunkus, bet jis yra naudingas. Be darbo nieko nėra. Be darbo traukinys neis, mašinos nejudės. Be mokslo — neturėtume nieko. Mums reikia dar daug pagerinimų ir tą pagerinimą galima dasiekt tik per mokslą.

Todel žmogau — mokykis!

T. J. Kučinskas.

Domas Klausutis.

Iš "Krikščioniškosios" Politikos Laktų

(Tąsa)

Lietuvių tautos psichologija artimais ryšiais yra surišta su bažnyčia. Liaudies šventykla yra bažnyčia. Bažnyčioje, sakau ieško žmonija sau išganymo, tos laimės, kurios šioje ašarų pakalnėje negali atrasti; bažnyčioje ieško apsiraminimo, nelaimingi šaukiasi pasigailėjimo, ten ant altoriaus sudėdami savo karštas maldas; bažnyčia yra žmonių dvasios šventovė, kurioje dega amžinosios laimės aukuras. Štai, kaip liaudis yra surišta su bažnyčia! Na, tat pasakykite man, bažnyčią pavertus politine įstaiga kas iš jos belieka?...

Aišku, kad bažnyčios pavertimas politine įstaiga yra žalingas dalykas. Gi Lietuvos kunigija bažnyčios sunaudojimą politiniams ar partiniams tikslams randa naudingu darbu. Žinoma, taip daroma protaujant tamsiosios kunigijos protu. Tatai tvirtinu pasiremdamas, kad 99% Lietuvos kunigų yra mažamoksliai. Likusis kunigų nuošimtis, nors ir turi aukštąjį mokslą, bet politikoje tiek tenusimano, kiek žydų talmudo artikuluose. Antai Seimo rinkimų metu pats vyskupas Karevičius paleido grynai agitacinį propagandos atsišaukimą, kviesdamas savo „aveles" nebalsuoti už nekrikščioniškųjų kandidatų sąrašus. Tad ko daugiau bereikia! Ar bereikalinga kokių nors dar įrodymų, kad bažnyčia Lietuvoje yra paversta politine įstaiga? Pagaliau, juk niekam nėra paslaptis iš kur plaukia paliepimai vesti bažnyčioje tą jezuitiškąją inkviziciją prieš „bedievius", tikriau sakant prieš tuos žmones, kurie mažiau ar daugiau atjaučia progresyvei minčiai, tuo pat metu neatsirišdami nuo bažnyčios. Tokius žmones kartais pasiekia baisus likimas, tikroji gyvenimo tragedija. Pavyzdžiui, kunigai, kartais žinodami, kad vienas ar kitas iš jo parapiečių yra balsavęs Seiman už nekrikščioniškąjį kandidatų sąrašą, už tą sąrašą raginęs ir kitus balsuoti, dažnai nebekrikštija tos šeimynos gimusiųjų vaikų, numirusių nelaidoja į bažnyčios kapus, o kartais ir viešai „iškeikia", bažnyčioje iš sakyklos, žodžiu sakant, žmogų dar gyvą su visa jo gimine „pragaro globai" paveda... Kokios išdavos galų gale iš to viso susidaro, tat per daug skaudu čia butų negrinėti. Tatai yra naujos mados inkvizicija, o ne kas kitas...

Bendrais bruožais padavę krašto ir liaudies apžvalgą lengviau gaunam suprasti Lietuvos gyvenimo apystovas, tą dvasią, kuri nun Lietuvoje vyriauja ir tt.

„Krikščioniškieji" Lietuvos valdymo metodai nėsa jau koki ten ypatingi; mat ir „nemirtingieji" kr. demokratai taip gi turi žmogaus ypatyvių. Bet vis delto, noromis-nenoromis reikia pažymėti, kad tos žmogaus ypatybės pas kr. dem. yra „savotiškos", tikriau sakant nevalstybingumu pagrįstos, iš ko ir kyla visos nelaimės, žudančios tautos nepriklausomybę.

Nemanydamas skleisti kurių nesąmonių, pasakysiu dar daugiau: kr. dem. ką nedarę vis tatai daro kažkokiais užburtais metodais. Mat jų, ypač mėginama, dominuojantį vaidmenį lošti. Kam reikalingas šitokių metodų vartojimas — mums tatai labai aišku: ugi *maskiruotą priešą netaip greit pažinsi.*

Kaip minėjau, krikščionių demokratų „veikimo" centras yra sukoncentruotas bažnyčioje. Bažnyčia nun Lietuvoje paversta „krikščionių" konventu, iš kurio, de profundis diktuojama, kaip kraštą valdyti. Con Collera iš bažnyčios skelbiama griežta kova „bedieviams" ir tuo sėjama žmonių širdyse didžiausioji neapykanta, t. y. tautiečių prieš tautiečius kiršinimas, o tas viskas daroma liberte et egalite („lygybės ir laisvės") priedanga. Atvirai sakant, kiekvienas „krikščionių" devizas yra maskiruotas. Tariant, „krikščioniškoji" politika rubežiuojasi užburtame rate — oderint, dum metuant (tegu ir nepakenčia, by tik bijosi). Todel, šiuo devizu vadovaudamiesi, Lietuvos „krikščionys" dažnai ir pavartoja prieš savuosius politinius priešus inkvizicijos priemones. Jie be jokių varžymosi (mat konstitucijos garantijų jie nepripažįsta) su savo priešu gali pasielgti kaip jiems patinkama: pasiųsti „ant pakutos" į politinių nusikaltėlių stovyklą, ar diskredituoti visuomenės akyse. Tiek del „krikščioniškųjų" metodų, jau plačiau nekalbant, kurias išdavas tie „ypatingi" metodai duoda. Man rupėjo karekterizuoti tą nenormalę padėtį, kuri nun Lietuvoje ypač yra įsigalėjusi.

Dėkui Dievui jau penkeri metai sukako, kaip Lietuva tapo nepriklausoma valstybe, penkeri metai sukako „krikščioniškojo" Lietuvos valdymo. Todel ir norėtusi paklausti ką esame per tą laiką Lietuvai įgiję; pagaliau, ar tautos nepriklausomybė jau yra laiduota? Giliu širdies skausmu atseina konstatuoti, kad Lietuvai, veik nieko gero nesam padarę, o lygiai nesam užtikrinti ir tautos nepriklausomybe. Tatai nėra vien tik pesimizmas, o tikroji teisybė; tatai ištikrųjų nun liudna mums prisipažinti; tatai, reikia tvirtinti valstybingomis akimis žiurint į dabartinę Lietuvos padėtį. Manau, kad kiekvienas ir „objektingai" žiurėdamas į Lietuvos reikalus tą patį pasakytų. Beabejo, „krikščioniškai" protaujant dalykų padėtis „kitaip" atrodo. Tačiau, susidariusiosios padėties tas nepakeičia.

„Krikščioniškasis" Lietuvos valdymas nelaiduoja tautos nepriklausomybės. Tatai mums ir baisu darosi prisiminti prie ko nudien mes einam.

(Daugiau bus)

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

MEILĖ.

Vyšnelių sodelyj gegutė kukavo,
Senos motinėlės vargelius rokavo;
Rodos gegutėlė kalbėte kalbėjo,
Kiek sena matutė vargelių turėjo.

Pauža.

Penkioliką metų prabėgo kaip nebuvę. Pamenu vieną kartą Schuylkill Haven, šventadienio rytą, užėjau gelžkelio stotin pasitikti ypatą, kurios laukiau pribunant iš netolimo miestelio. Palaukus keliasdešimtis minutų, traukinys staiga sustojo priešais stotį; aš vaktavau kiekvieną išlipantį iš traukinio žmogų, bet kaip jaučiaus nesmagiai, kuomet traukinys išsijudinęs iš vietos nušniokštė tolyn, nepalikdamas man laukiamos ypatos. Dar kartą apsidairius aplinkui ir persitikrinus, kad nėra laukiamo svečio, grįžau stotin. Stotyje buvo keletas keleivių, kurie laukė traukinio ateinant iš kitos pusės. Tarpe jų vienas pusamžis žmogus sėdėjo ir laikė ant kelių pasisodinęs apie keturių metų amžiaus vaikutį, kurs žingeidaudamas klausinėjo savo tėvo įvairių dalykų, kurių, matomai, nebuvo pirmiaus matęs.

Šitai atsidaro plačiai stoties durys ir įeina senukė moteris į vidų, kuriai patarnauja didelis tvirtas vyras. Jiedu kalbėjosi gana garsiai. Vyras mosykavo rankomis į visas puses, bet kad kalbėjo vokiškai, tai netiek garsiu tonu savo kalbos, kiek nesuprantamų žodžių skambėjimu patraukė į save kitų keleivių domę, o ypatingai to kudikio, kurs sėdėjo tėvui ant kelių. Nustojo klausinėjęs įvairių klausimų savo tėvo, su didele atyda žiurėjo akutes išplėtęs į didelį vokietį ir gaudė jo žodžius. Kadangi nebuvo pirmiaus girdėjęs vokiškos kalbos, tuomi dar jam buvo žingeidžiau žinoti, ką tas vyras tai senutei pasakojo. Jis jai pasakojo apie bilietą, kaip ilgai turės važiuoti, kaip nuvažiavus iki paskirtai vietai turės išlipti, kaip reikia pasielgti su bagažu ir tam panašias informacijas jai suteikė. Ant senutės veido galėjai pastebėti lyg nusiminimą, lyg baimę, tai vėl lyg gailestį, bet tas didelis vokietis ją ramino ir ranka pečius glostė. Pabraukė ranka per veidą kalbėdamas ką tokio suraminančio, kaip šitai dvi didelės ašaros išsiveržė iš akių ir nuriedėjo žemyn per abudu veidu. Ir tuomet jos veidas pasidarė ramus, tarsi butų laimingiausia gyvenimo valanda josios amžiuje. Vaikas, kurs atydžiai tą visą tėmyjo ir visą laiką tylėjo, prabilo: „Tėve, ar ta moteriškė jo motina?"

Aš žinojau, kad tas didelis vyras buvo tos moters sunus, nes supratau iš jų kalbos, bet kaip kudikis vos keturių metų, kurs pirmiaus niekuomet nebuvo girdėjęs tos kalbos, o dabar suprato vokiškai? Aš negalėdamas susilaikyti nuo žingeidumo, paklausiau vaikučio:

„Iš kur tu žinai, kad ji jo motina?"

„Tai vyras labai geras tai moteriškei" — ramiai atsakė vaikutis.

Tas didelis vokietis išėjo pro duris laukan. Aš pasikėliau iš sėdynės ir paprašiau senutę prisėsti. Netrukus sugrįžta į vidų su bagažo užveizda, kalbėdamas jau angliškai. Jis sako: „Šitai mano matona, ji nesusikalba angliškai; ji keliauja į Reading. Aš butinai turiu grįžti į Pottsville kitu traukinju. Meldžiu pridaboti jos bagažą ir kad malonėtum suteikti vietą paskutiniam vagone; ten minkštesnės sėdynės ir ties pat viduriu netaip labai tranko. Pasakyk konduktoriui, kad ji mano motina. Šitai Tamstai doleris, — aš kuomet nors padarysiu gero Tamstos motinai".

Bagažo pridabotojas pagriebė pinigą su viena ranka, su kita ranka nusitverdamas vokiečiui už rankos suspaudė, kas buvo aišku, kad ir jis turėjo savo seną motiną. Iš viso ko buvo galima matyti, kad šita senutė buvo gerai aprupinta.

Neapsakomai man patiko pasielgimas to didelio vyro. Pamislinau sau, jei tokia meilė viešpatautų žmonijos tarpe, kokią parodė šitas vokietis prie savo motinos, tai gyvenimas butų tikrai vertas gyventi.

Iš Kronų Lankos Istorijos

Seniausis padavimas kalba, jog ten, kame dabar Krokų Lankos ežeras liuliuoja, buvo kadaise neišbrendamų pelkių apsuptas kalnas, kurio viršuje miške pasislėpęs tunojo galingo Prusų kunigaikščio pilis-burgas. Priešas jokiu busu negalėjo pakliuti pilin, nes tikro kelio nebuvo. Už tai buvo daugybė tyčia klaidingų į giliausius pelkių verpetus išmindžiotų takų — takelių. Tačiau prie kunigaikščio įvairiais reikalais nuolat kreipdavosi jo pavaldiniai, svetimtaučiai, pirkliai, viršaičiai. Reikėjo juos nuo pražuties apsaugoti. Tam reikalui pavojingiausiose vietose buvo išstatyti sargai, kurie svečiams nurodinėdavo kelią tardami: jok čišia, jok čišia! Nuo to tos vietos yra gavusios Jokčiškių vardą, kuris ligšiol pasiliko paties dvaro pavadinime. (Jozischken).

Tas padavimas yra tuo reikšmingas, kad aiškiai nurodo tos vietos grimzdimą. Jeigu ten buvo pilis, tai jai statyti turėjo buti senovėje ir privažiavimo keliai, kurie ilgainiui pavirto į raitam tik prieinamus takus. Bet pagaliau ir jie išnyko. Jočiškių kalnas (kalnelis) virto sala. Apie tai mums pasako sekanti Kintų bažnyčios kronikose užrašyta legenda apie ten pat ir palaidotą Prusijos fišmeisterį Hamburgerį.

Kokio tai karo metu jaunas ir turtingas karininkas, nakvodamas Jokčišky įsimylėjo jauną ir dailią Hamburgerio seserį. Pamylėjo ir nežiurint luomų skirtumo vedė. Vedęs parsigabeno savo tėviškėn kur tai Liepojaus ar Rygos apylinkėse, kame laimingai sulaukė dvejeto vaikų, bet naujas karo viesulas privertė jauną motiną su vaikeliais ieškoti prieglaudos pas brolį. Vyras išėjo karan.

Tuo metu ižėjo Lietuvoje toks smarkus maras, jog gyventojų kiekvienuose penkiuose kaimuose beliko tik po 3—4 žmones. Žmonės mirdavo kaip musės. Iš vakaro guldavo sveiki, kaip ridikai, ant rytojaus gulėdavo jau sustingę, kaip malkos.

Marui siaučiant, Hamburgeris užsidarė Jokčiškių dvare, kuris tuomet buvo saloje ir kad niekas negalėtų jam maro užnešti, persigabeno pas save visus luotus, pervežus (keltuvus) ir laivus. Taip užsibarikadavęs ramiai gyveno ilgą laiką drauge su seserim.

Ir štai prijoja prie kito Minijos upės kranto augalotas riceris ir dideliu balsu prašo jį priimti salon. Hamburgeris, išėjęs prie kranto, griežtai atsisako tai padaryti.

— Ar gi nepažįsti manęs ir mano balso? Aš tavo švogeris, pasiilgau žmonos ir vaikučių. Įleisk mane!

— Pažįstu, kaip nepažinti, — atsakė Hamburgeris. — Tu esi tikrai svainis, bet tu atvyksti iš krašto, kur siaučia blogas oras ir aš, kad ir myliu tave, bet dar daugiau myliu save ir savo seserį.

— Ar gi nematai, jog aš esu visai sveikas ir man niekas neskauda. Įleisk!

— Visvien neleisiu!

— Tai parkviesk bent mano šeimyną prie kranto, — tarė riceris nuliudęs. — Aš joju naujan karan ir kažin ar pasimatysime šiame pasaulyje.

Hamburgeris atsivedė seserį su vaikais. Vyras juos peržegnojo iš tolo ir nukeliavo savo keliais. Bet netoli. Nujojęs keletą sieksnių jis kaip stabo ištiktas krito nuo arklio negyvas, baisios ligos staiga numarintas.

Jo vaikai gi išaugo ir buvo tvėynei didžiai naudingi.—

Kas šioje pasakoje įdomiausio, tai nurodymas, jog buvo laikas, kuomet Jokčiškių dvaras buvo sala pastojęs. Matyti, laikui bėgant, anos pelkės, apie kurias kalbama pirmoj legendoje, tapo vandeniu užlietos.

Trečia legenda stačiai pirštu rodyte rodo, kad čia buta gamtos perversmo. Ji vėl primena, kad toj vietoj, kame dabar Krokų Lankos ažeras liuliuoja, kadaise tarp puikių pievų riogsoję aukšti dvaro rumai. Bet vieną dieną ir dvaras ir laukas garsiai krokdami umai nugrimzdo gilumon, o iš marių pusės atėjęs didelis vanduo pasiliko jų vietoje ir gavo Krokų Lankos vardą.

Štąi kokių gražių pasakų girdėti musų Krašte pasakojant. Lygiai kaip ir Didžioje Lietuvoje. Iš jų kartais pasiseka šį tą iš musų Tėvynės praeities atspėti.

A. Randamonis.

(„Klaipėdos Žinios")

I. B. Bronušas, M. D.

Paties Dievo Altorius – Teisybė

(Tąsa iš pereito num.)

Jie tą myli ir dar labiau myli tokį dangų, kokį *Mahomedas* išrado jiems; ten jie linksminsis gerdami vyną, bet nepasigers; kiekvienas vyras turės po kelias jaunas moteris — skaistakunes; pačių ten neįleidžiama, apart vienos tik *Mahomedo* pačios, vadinamos *Sera.*

Kiekvienas tyrinėtų del žingeidumo ir pasigėrėjimo *Zoroastro,* persų išminties vyro, mokinimą apie tikėjimą. Reikia stebėtis iš naujos gadynės pasekėjų ginčų sulig jo mokinimo.

Žmonijai patinka chinų moralisto, bet ne tikėjimo mokytojo, *Konfucijaus* išguldinėjimas. Jei jis butų daugiau manęs apie paprastus žmones ir kas iš kunigaikščių jiems priklausė, o ne apie tai, kas iš žmonių kunigaikščiams išpuolė, tai Chinija gal butų geriaus stovėjusi, negu dabar. Bet jis sakė dar prieš krikščionybės atsiradimą: „Nedaryk to kitiems, ką nenori, kad kiti tau tą darytų".

Žingeidus yra tyrinėjimas apie *Tibeto* religiją, kuri garbina taip vadinamą didžią *Lamą,* kuri panėši į šių laikų religiją. Užtai pirmieji misionieriai atradę, kad tibetėnai išpažįsta panašų į krikščionybę tikėjimą, rašė, buk pats velnias turėjo sumanyti tokį tikėjimą, kad suklaidinti vėliaus gerus krikščionis, nesa tibetėnų religija yra senesnė už krikščionybę.

Dartės kyla klausimas:

— Jei priseitų pastatyti tokį altorių, kurs neturėtų nieko bendro su tikėjimu, tai kokį žodį arba žodžius užrašyt reiktų viršuje altoriaus? Kokiems tikslams jį pastatėt?

Atsakymas į šį paklausimą yra toks:

— Mes atiduosime garbę teisybei ir tokį vardą uždėsime viršuje altoriaus.

Ir, greta tikėjimo, kokį gražesnį ir iškilmingesnį altorių butų galima pastatyti šiame pasaulyje, apart teisybės!

Žmogus iki šiol dar neišpažino tikros teisybės. Kaip mums suprantama teisybė sulig musų pačių užima pirmą vietą, bet ir tai nėra tikra teisybė. Tikroji teisybė siekia nuo žemės iki dangaus. Ir šis pasaulis neišlaikytų tokio altoriaus del jo dydžio ir sunkumo, kurs galėtų parodyti teisybę dieviškajai teisybei, kuri valdo mumis ir visus milionus saulių ir planetų.

Visame pasaulyje augščiausioji tiesa yra teisybė. Ir dieviškoji tiesa yra nesulaužoma.

Kiekviena skaisčiausioji mintis bile vieno pasaulio altoriuje atrandama augščiausios teisybės altoriuje.

Altorius teisybei reiškia altorių ir išminčiai, nes teisybė yra išmintinga. Altorius teisybei reiškia altorių grožybei, nes teisybė yra grožė. Altorius spėkai reiškia altorių teisybei, nors ir išrodytų priešingu teisybei, kadangi teisybė yra viena tikra ir amžina spėka.

Mums reikia daug dalykų ant žemės: mokslo; galybės, įkunijimui musų skelbimų; moksliškos išminties, kuri suteiktų žmonijai galybę pasiliuosuoti iš vergijos. Mums reikia daugiau savęs pažinimo; užsiganėdinimo vietoje kompeticijos; mokslo vietoje prietarų; išvystimo žemės turtų del visų, kad užtektų visiems, vietoje, kad keli turėtų perdaug, o dauguma permažai.

Bet labiausiai iš visų dalykų reikia teisybės. Ji pasakytų, ką reikia padaryti pasaulyje. Ji prašalintų neužsiganėdinimą, nes žmogus, žinodamas, kad jis gauna kas jam priklauso, daugiau nereikalautų.

Tokį altorių, kurs siektų dangų, žmogus nepastatys.

Tačiau didesnį altorių teisybei galima pastatyti žmonių širdyse ir toks altorius bus pastatytas kurią vieną dieną ateityje.

S. L. A. REIKALAI

SENA GIESMĖ.

Seni ir mažiau galvojanti žmonės prisilaiko sekamos ideologijos: „Įdėk kuomažiausiai — išimk kuodaugiausiai". Tai yra labai sena giesmė, kurią šimtmečiais gieda visi tie, kurie nori ne savo jėgomis neužpelnytu geru pasinaudoti. Šita pati giesmė skamba ir musų organizacijoje. Ir net reikia stebėtis, kad netik patys paprastieji nariai šitą giesmė traukia, bet net ir žymesnieji darbuotojai jai pritaria.

Nekartą teko girdėti tiek paprastus narius kalbant ir kuopų susirinkimuose svarstant, tiek darbuotojus net organe rašant, kad reikia pertaisyti SLA. konstituciją, kad butų galima daugiau pašalpos gauti ir kad pilna pomirtinė butų mokama greičiau, negu dabar. Paprastai reikalaujama, kad pašalpa butų mokama nuo pirmos dienos susirgimo ir kad pusė pomirtinės butų mokama už pusės metų po nario prisirašymo, o pilna už metų. Vienok tie nariai ir darbuotojai neatsižvelgia į tą faktą, kad musų organizacijos mokesniai yra nesulyginamai mažesni, negu paprastų lokalių draugijų, kurios turi didesnę kontrolę ant savo sergančių narių, ir tai labai maža rasime ir tų lokalių draugijų, kurios pašalpą mokėtų nuo pirmos dienos susirgimo. Paprastai visose drugijose už pirmą savaitę ligos pašalpa nemokama. Bet musų darbuotojai nori, kad S. L. A. mokėtų, nors čionai nariai moka daug mažesnius mokesnius, negu kitose draugijose. Vadinasi, „įdėk kuomažiausiai — išimk kuodaugiausiai".

Bet tokis principas veda labai slidum keliu. Kodel nariai negali pagalvoti, kad iždas nėra jokiu neišsemiamu šaltiniu. Jei mes stengsimės į tą iždą įdėti kuomažiausiai, o išimsime iš jo kuodaugiausiai, tai turime atsiminti, kad neužilgo tą iždą ištuštinsime. Ir kas tuomet? Aišku — ekstra mokesniai! Valstijų Apdraudos Departamentai net nelauks kol iždas galutinai ištuštės, bet privers mus dėti ekstra mokesnius, kuomet pastebės, kad nariams augant iždas eina mažyn. Tokiame atsitikime gali priversti net nuolatinius mokesčius pakelti.

Tą patį galima pasakyti ir apie apdraudos fondą. SLA. mokesniai į apdraudos fondą yra arti per pus mažesni, negu reikia mokėti į apdraudos kompanijas už tokius narystės paliudijimus, koki išduodami SLA. Todel ir nenuostabu, kad apdraudos kompanijos išgali greičiau apdraudą išmokėti, negu musų organizacijoje išmokama pilna pomirtinė. Bet net ir apdraudos kompanijos iki dviejų metų pomirtines išmoka ne visais mirties atsitikimais. Tai ko norėti iš SLA., kuomet čionai nesulyginamai mažesni mokesniai mokami.

Pavizdžiu paimkime kai kurias svetimtaučių, ypač amerikonų fraternales apdraudos ir pašalpos organizacijas. Pas juos netik nustatyta mokesniai sulig narių užsiėmimo ir pavojingesnius darbus dirbantieji moka didesnius mokesnius, o lengvesnius ir mažiau pavojingus darbus dirbantieji moka mažesnius mokesnius už tokią pačią apsaugą ir pašalpą, bet pas juos net nustatyta pašalpa ir už kiekvieną aiškią ligą. Pavizdžiu, nekurios organizacijos už nukirtimą mažuko rankos piršto moka tik trijų savaičių pašalpą, o už nulaužimą kojos moka tik už 16 savaičių pašalpą ir tuomet joms nesvarbu, kiek laiko sirgs. Pas mus gi už paprasčiausias ligas mokama tol, kol narys pašalpos reikalauja ir kol gauna nuo gydytojo paliudijimą, kad dar negali dirbti. O toki paliudijimai labai lengva gauti — tai kiekvienas kuogeriausiai žino.

Taigi atsižvelgiant į visas aplinkybes, kuriose musų organizacijai priseina gyventi, reikėtų tik džiaugtis, kad mes šiandien dar galime išeiti su tomis mokestimis už tokią pašalpą ir pomirtinę, kokias SLA. nariai turi savo organizacijoje. Kiek musų organizacija duoda savo nariams už šiandien mokamus mokesčius, tai neturėtų buti vietos tai giesmei SLA. narių tarpe. Turime skaitytis su faktais, kad jei įvykintumėm gyveniman tą giesmę — „įdėk kuomažiausiai — išimk kuodaugiausiai", tai tas baigtųsi tuomi, kad priseitų dėti ekstra mokesnius, arba butų pakelta nuolatinės mokestys. Prie to mus priverstų Valstijų Apdraudos Departamentai ir turėtumėm tai padaryti, jei norime buti legalizuota organizacija.

Senas Socialistas.

KAM SIŲSTI AUKAS?

Besiartinant SLA. Seimui norisi man tarti žodis kitas kam SLA. kuopos ir nariai privalėtų skirti aukas. Kaip kiekvienam S. L. A. Seimui, taip ir sekančiam Seimui, kuris prasidės birželio 23 d., š. m., Wilkes Barre, Pa., kuopos ir nariai siųs pasveikinimus ir kartu gausių aukų įvairiems tikslams. Todel dabar laikas apie tai rimtai pasikalbėti, kuriems tikslams geriausiai tokios aukos skirti.

Mano supratimu, SLA. kuopoms ir nariams netinka aukos skirti bent kokiai politikai. Tam tikslui mes turime partijas ir kiekvienos partijos žmonės gali atatinkamai paremti savo partijas ir jų darbus per savo partijinių organizacijų kuopas. Musų organizacijos Seimai turi buti pažymėti gausiomis aukomis labdarybės ir apšvietos tikslams. Todel, mano supratimu, pirmiausiai reikalinga atsižvelgti į musų organizacijos — SLA. pastoviuosius Fondus.

Pirmoje vietoje stovi *SLA. Našlių ir Našlaičių Fondas.* Šitas musų organizacijos labdaringasai Fondas yra labai svarbus ir yra tikra vilties žvaigždute nelaimingiems SLA. nariams. Kiek nelaimingų SLA. našlių ir našlaičių laukia pašalpos iš šito Fondo, kiek nelaimėn patekusių ir nesugalėjusių SLA. narių laukia iš šito Fondo paramos. O tuo tarpu šitas Fondas yra apytuštis ir negalime skirti didesnių pašalpų tiems nelaimingiesiems. Todel pareiga SLA. narių ir kuopų šitam Fondui kuodaugiausiai aukų skirti.

Antru svarbum musų organizacijos Fondu yra *SLA. Moksleivių Fondas.* Šiandien turime nemaža SLA. narių ir jų vaikų einančių aukštesniuosius mokslus, kurie vargsta, skursta ir nekurie net negali be pašalinės paramos mokslo baigti. Musų-gi S. L. A. Moksleivių Fondas tuščias — net ir kaž kaip norint negalima neturtingų moksleivių sušelpti. O juk kiekvienas sutiks su manim, kad SLA. išsiauklės sau atatinkamus ir ištikimus darbuotojus profesionalius inteligentus tik su pagalba šito Fondo. Šito musų fondo pinigais remiamas ir šelpiamas moksleivis, kuomet pabaigs mokslą ir pastos profesionaliu inteligentu, jaus savo morale pareiga dirbti musų organizacijai ir visomis išgalėmis ją remti, nes ji jam pagelbėjo aukštąjį mokslą pasiekti, ji jam davė progos profesionalu patapti. Taigi reikalinga ir SLA. Moksleivių Fondas paremti aukomis ir SLA. nariai ir kuopos neprivalo niekuomet užmiršti šitų savo pareigų ir sekančiam Seime šitam Fondui turi buti suteikta tinkama parama.

Kadangi SLA. Seimai yra taip sakant didele švente pažangiųjų Amerikos lietuvių gyvenime, tai laike šios šventės negalima užmiršti ir Lietuvos svarbiųjų reikalų. Mano supratimu, šiandien pirmoje vietoje Lietuvos reikalų stovi, tai kankinamų Vilniaus lietuvių sušelpimas. Negalime mes ramiai žiurėti į kankinamus ir žudomus Vilniaus lietuvius jau vien labdarybės žvilgsniu. O kur Vilniaus lietuvių kulturiniai reikalai — tautinio susipratimo budinimas ir jo palaikymas Varšavos budelių užgrobtoje Lietuvos dalyje? Turime atminti, kad ir paties Vilniaus atvadavimas yra beveik neįmanomas, jei neliktų Vilnijoje lietuvių, jei neliktų kam tenai lietuvių tautos reikalais rupintis ir lietuvybės palaikyti. Ir tik musų parama Vilniaus lietuviai galės ir toliaus savo darbuotę tęsti ir eiti prie galutinų laimėjimų visos lietuvių tautos labui. Todel ir kiekvienas sutiks, kad Vilniaus lietuvių šelpimas stovi pirmoje vietoje visų Lietuvos reikalų.

Pačioje Lietuvoje pirmiausiai reikėtų sušelpti pažangiosios mokyklos ir abelnas pažangiosios apšvietos platinimas. Aukas šitam tikslui geriausiai skirti Lietuvos Mokytojų Profesinei Sąjungai. Antru pašalpos punktu, tai labdarybės įstaigos, o pirmiausiai Lietuvos našlaičių prieglaudos. SLA. nariai ir kuopos negali remti tų našlaičių prieglaudų, kuriose aukłėjama tik davatkos — kurias klerikališkasai sparnas valdo ir todel Lietuvos našlaičiams aukas skirti geriausiai per Lietuvos Moterų Globos Komitetą.

Čionai maž daug apibudinau tuos reikalus, kuriems tinkamiausiai ir reikalingiausiai musų skiriamas aukas galima sunaudoti. Visų pirma SLA. kuopos ir nariai privalo atsiminti SLA. pastoviuosius Fondus. O kurios kuopos ir nariai rengiasi skirti aukų ir Lietuvos reikalams ir butų labai pageidaujama, kad ir tam reikalui gausių aukų suplauktų, tai geriausiai skirti čionai išvardintiems tikslams. Ir todel reikia tikėtis, kad laike sekančio Seimo SLA. kuopos ir nariai tinkamai parems aukomis kaip savo pastoviuosius Fondus, taip ir Lietuvos svarbiausius reikalus.

Senas Darbuotojas.

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

126 kp., New York City.

Gegužės 2 d. įvyko kuopos mėnesinis susirinkimas, į kurį narių neatsilankė nė pusės, kiek priguli kuopoje, nors susirinkimas ir buvo šauktas atvirutėmis ir „Tėvynėje" buvo garsintas. Vadinasi, ir musų kuopos nariai, kaip ir daugelio kitų kuopų, visai neįdomauja savo organizacijos reikalais. Nežiurint, kad šis susirinkimas buvo labai svarbus, nes buvo daromi įnešimai Seimui ir rinkta delegatai tų įnešimų apgynimui Seime, vienok kuopos narių didžiuma į tai jokios domės neatkreipė. Ištikrųjų verti gero pabarimo toki SLA. nariai, kurie nelanko kuopų susirinkimų.

Apsvarsčius paprastuosius kuopos reikalus, Seimui įnešimų pagaminimo komisija: A. B. Strimaitis, M. L. Vasiliauskas ir M. Gelgota perskaito savo pagamintus įnešimus, kuriuos paeiliui svarstant priimta 12 įnešimų. Vėliaus eita prie rinkimo delegatų ir išrinkta 8 delegatai.

Abelnai imant šis kuopos susirinkimas buvo svarbus, rimtas, gyvas ir daug naudingo darbo atlikta kuopai ir visai organizacijai. Jei į kiekvieną kuopos susirinkimą atsilankytų nors po tiek narių, tai visuomet butų galima kas nors daugiau veikti. Taigi prie pabaigos norisi pastebėti visiems kuopos nariams, kad pasistengtų skaitlingai atsilankyti į sekantį kuopos susirinkimą, kuris įvyks birželio 6 d. Sekantis susirinkimas bus prieš Seiminiu susirinkimu ir todel butinai reikalinga visiems nariams jame dalyvauti, kad prisirengus tinkamą pasveikinimą Seimui pasiųsti.

Kuopos narys.

---

46 kp., Terre Haute, Ind.

Balandžio 6 d. laikytame kuopos susirinkime paaiškėjo, kad nekurie kuopos valdybos nariai apleido Terre Haute miestą, todel jų vieton išrinkta nauji valdybos nariai. Dabartinė naujai perrinkta valdyba susideda iš sekamų darbuotojų: P. Žalnieraitis — pirm., S. Usaitis — vice pirm., V. Povilaitis — fin. sekr., V. Urbona — prot. sekr., B. Pužauskas — ižd., A. Baranauskas ir S. Pluskevičius — iždo glob., J. Vincevičius — maršalka.

Kadangi nauja kuopos valdyba susideda iš gabių ir energingų darbuotojų, tai reikia tikėtis, kad musų kuopos veikimas šiais metais bus žymus ir naudingas kaip pačiai kuopai, taip ir visam Susivienijimui.

V. Povilaitis — fin. sekr.

AUKA SLA. NAŠLIŲ IR NAŠLAIČLŲ FONDUI.

Čionai prisiunčiu 5 dol. į SLA. Našlių ir Našlaičių Fondą, kaipo auką SLA. 3-čio apskričio organizatoriaus S. Bakano ir SLA. 40 kuopos, Pittsburgh, Pa., organizatoriaus J. Virbicko. Jiedu skyrė po 25c. nuo prirašyto nario ir pil. S. Bakanas davė 3 dol., o pil. J. Virbickas 2 dol. Taigi meldžiu šiuos pinigus priskirti aukščiau minėtam musų organizacijos fondui. O aukotojams tariu širdingai ačiu!

J. K. Mažiukna.

P. S. Auka 5 dol. priimta ir pervesta į SLA. Našlių ir Našlaičių Fondą. Varde SLA. nelaimingųjų narių tariu širdingą ačiu gerb. darbuotojams S. Bakanui ir J. Virbickui už aukas šitam musų organizacijos svarbiam Fondui, kuris jau nušluostė ne vieną nelaimės išspaustą ašarą pagalbos reikalingiems musų organizacijos nariams. Dar kartą ačiu!

P. Jurgeliutė — SLA. Sekr.

SLA. ANTRO APSKRIČIO REIKALAI.

Žemiau spausdinama SLA. II-ro apskričio konstitucija, kurią tam tikra specialė komisija pataisė ir apskričio suvažiavimas, įvykusis 27 d. balandžio, 1924, Mildos Svetainėje, Chicagoj, priėmė. Visų prie SLA. II-ro apskričio priklausančių kuopų ir jų narių kreipiama domė atydžiai studijuoti šias taisykles, kuriomis apskritys pasiryžo ant toliau darbuotis didinimui ir stiprinimui mųs organizacijos.

Komisija.

SLA. ANTRO APSKRIČIO VALDYMOSI TAISYKLĖS.

Tikslas.

SLA. 2 apskritys, pasiremdamas SLA. konstitucijos paragrafu 199, imasi sau už tikslą jungti visas Chicagoje ir apylinkėje esančias SLA. kuopas bendram veikimui del praplėtimo šios organizacijos tikslų, k. a., prirašinėjimui naujų narių, steigimui kuopų (kame jų nesiranda), gelbėjimui silpnesnėms kuopoms jų darbuotėje, rengiant prakalbas, paskaitas, prelekcijas įvairiose temose: apdraudos, sveikatos, šios šalies darbo sąlygų, Lietuvos liaudies gyvenimo sąlygų ir tt. ir tt.

Suvažiavimai.

1. Visi apskričio suvažiavimo tarimai privalo buti skelbiami SLA. oficialiame organe, „Tėvynėje".

2. Suvažiavimai turi buti laikomi kas 4 mėnesiai, o atsitikus svarbiam reikalui valdyba turi tiesą sušaukti nepaprastus suvažiavimus. Metiniai apskričio suvažiavimai privalo buti laikomi 3-čią nedėldienį sausio mėnesio.

3. Suvažiavimo nariais gali buti visi SLA. nariai, kuriems kuopos, siųsdamos, suteikia paliudijimus. Ant tokių paliudijimų privalo buti išrašytas pasiuntinio vardas, pavardė, kp. No., miestas ir mėnuo ir diena, liudijant kuopos valdybos parašais.

4. Į suvažiavimus kuopos turi tiesą siųsti po vieną atstovą nuo kiekvienos 10-ties narių, arba didesnės pusės to skaičiaus; kuopos, turinčios mažiau 10-ties narių, gali siųsti tik vieną atstovą.

5. Apskričio valdyba privalo dalyvauti visuose apskričio suvažiavimuose ir turi sprendžiamą balsą, nors ir nebutų rinkta. Jeigu kurie valdybos nariai negalėtų pributi į suvažiavimą, tai butinai turi priduoti savo darbuotės raštišką raportą.

Pastaba: Apskričio valdybos nariai gali buti renkami į apskričio valdybą ir sekantiems metams, nors ir nebutų delegatais, išskyrus tą atsitikimą, kuomet kuopa, kurioje tokis valdybos narys priklauso, dar prieš suvažiavimą išreikštų jam nepasitikėjimą.

6. Jeigu apskričio valdybos nariai nebutų išrinkti delegatais, tai kelionės lėšas privalo gauti iš apskričio iždo.

Valdyba.

1. Apskričio valdyba renkama apskričio suvažiavimuose vieniems metams: nominacijos viešos, o rinkimai slapti.

2. Valdyba susideda iš: pirmininko, sekretoriaus, kasieriaus ir organizatoriaus.

3. Apskričio suvažiavimai turi tiesą išrinkti įvairias komisijas, įkunijimui įvairių apskričio tarimų. Apskr. valdyba turi pilną kontrolę ant tokių komisijų. Jinai privalo daboti, kad joms pavesti darbai butų gerai atliekami.

Valdybos Pareigos.

Pirmininkas: Sušaukia apskričio suvažiavimus, pats tvarko jį tol, kol prasideda sesijos; paskiria ypatas priėmimui ir peržiurėjimui mandatų ir kuopų įnešimų, kol suvažiavimas išrenka tvarkai vesti pirmininką; pasirašo ant visų išrašytų prisakymų; sudeda raportą raštu arba žodžiu iš viso veikimo nuo paskutinio suvažiavimo.

Sekretorius: a) Jis esti sekretorium ir apskričio suvažiavimuose; b) garsina SLA. organe visokius nutarimus; c) perskaito paskutinio suvažiavimo protokolus; d) veda visas rokundas ir jų apyskaitas išduoda kiekviename suvažiavime; e) priima visokias išmokėjimo atskaitas, bilas, išrašo prisakymus ir pasiunčia pirmininkui patvirtinti; f) veda visokias korespondencijas su kuopomis agitacijai ir šiaip abelnuose apskričio klausimuose; g) jis privalo raginti kuopas prie didesnio veikimo laiškais, per organą ir kitokiais budais; h) sekretorius priiminėja mokestis iš kuopų perduoda iždininkui.

Iždininkas: a) priiminėja per sekretorių nuo kuopų metines mokestis ir kitokias įplaukas ir už priimtus pinigus išduoda kvitas; b) ant visų sekretoriaus prisakymų su prezidento patvirtinimu, išmoka visas rokundas be užvilkinimo; e) išduoda suvažiavimams pilną raportą raštu.

Organizatorius: a) privalo rupintis prirašinėti kuodaugiausia naujų į SLA. narių; b) ant visų išpildytų aplikacijų pasirašo arba prispaudžia savo žymę kaipo generalis apskričio organizatorius; c) jis turi tiesą prirašinėti naujus aplikantus visose apskričio kuopose ir organizuoti naujas kuopas; d) reikalaudamas iš Centro atlyginimo už prirašinėjimą narių, privalo priduoti Centrui rokundas, patvirtintas per viršininkus tų kuopų, prie kurių aplikantai buvo prirašyti; e) prirašinėdamas naujus aplikantus, organizatorius turi tiesą priimti įrašymo mokestis, tačiaus butinai visus pinigus privalo priduoti toms kuopoms, prie kurių aplikantas prisirašo; f) apskričio suvažiavimuos jis išduoda savo raportą.

Raportai.

Apskričio valdyba metiniuose suvažiavimuose privalo išduoti raštišką raportą. Visos kuopos irgi turi priduoti raštiškus raportus metiniams suvažiavimams.

Iždas.

1. Kiekviena kuopa moka į apskričio iždą po 5c. nuo nario metinės mokesties. Visos mokestys turi buti mokamos sausio mėnesyj; iki balandžio 15 d. kiekviena kuopa privalo užsimokėti.

2. Apskričio iždas susidaro iš mokesčių nuo kuopų, bei pelno nuo parengimų, pardavinėjimo literaturos, aukų ir tt.

3. Jeigu pasirodytų, kad reikalinga apskričio viršininkams kaucija, tai suvažiavimas turi išrinkti komisiją, kuri rupintusi tokios kaucijos užstatymu ir praneštų apie tai apskričio suvažiavimui ir valdybai.

Nauda.

1. Apskritys privalo turėti metinį kalbėtojų-prelegentų listą del kuopų pasirinkimo ir visi kalbėtojai turi buti SLA. nariais.

2. Kiekviena kuopa, priklausanti prie apskričio, turi tiesą pareikalauti iš minėtojo surašo kalbėtojo, bei prelegento į jos rengiamas prakalbas.

3. Apskritys rupinsis parengti prakalbas arba paskaitas savo lėšomis tose vietose, kame dar nėra SLA. kuopos ir ten, kur kuopos silpnai finansiniai stovi.

4. Apskričio valdyba ragins kuopas ir pati rengs paskaitas įvairiomis temomis, ypatingai aukščiau įvardytais klausimais.

Suvažiavimų Tvarka.

1) Atidarymas suvažiavimo.
2) Priėmimas mandatų.
3) Rinkimas suvažiavimo vedėjų.
4) Rinkimas Komisijų.
5) Protokolo skaitymas.
6) Komitetų raportai ir apyskaitos.
7) Komisijų raportai.
8) Laiškų skaitymas.
9) Neužbaigti darbai.
10) Nauji Sumanymai:
 a) kuopų reikalais;
 b) apskričio reikalais;
 c) SLA. Centro reikalais.
11) Rinkimai.
12) Paskyrimas vietos suvažiavimui.
13) Uždarymas suvažiavimo.

Konstitucijos taisymo komisija:

R. Mizara,
M. Bacevičius.

P. S. Apskr. suv. buvo išrinkęs komisiją iš trijų narių, kurion, be aukščiau pasirašiusių, įėjo ir p. Drangelis, tačiau vėliaus pastarasis rezignavo.

LAISVAS SKYRIUS

(Redakcija neima atsakomybės už išreikštas mintis šiame skyriuje).

SLA. ir LIETUVOS REIKALAI.

Pastaruoju laiku daug galima patėmyti Amerikos lietuvių laikraščiuose visokių nuomonių apie Susiv. Lietuvių Amerikoje. Vieni sako, kad SLA. tu-

ri buti tautiška organizacija ir kaltina tuos, katrie agituoja ar agitavo, kad neturi kištis į tautiškumą, nes yra apdraudos draugija tiktai. Kiti gi, agituoja ir šaukia, kad SLA., kaipo apdraudos draugija, neturi teisės kištis į jokį tautiškumą, nes tada pastoja partyvi organizacija. Treti vėl šaukia gyvu gvoltu, kad SLA. turi buti ne jokia kita, kaip tik darbininkiška organizacija, ir dar už Maskvos reikalus turi agituoti. Na, tegul bus ir man leista išreikšti savo nuomonę tuo reikalu.

Paėmus pirmųjų nuomonę, kad SLA. turi buti tautiška lietuvių organizacija, jie turi tiesą taip sakyti, nes SLA. ir yra sutverta arba buvo sutverta tik tam tikslui; tik laikui bėgant pradėjo krypti vis tolyn ir tolyn nuo savo tikslo. Jug jau ir SLA. įstatai aiškiai parodo, kad tik lietuvis tegali buti tos organizacijos nariu. Arba vėl tuose pačiuose įstatuose pasakyta aiškiai, ir tai pačioje pradžioje įstatų, kad SLA. tikslas, rengti moksliškas ir kitokias paskaitas, taipgi ir paskaitas, skelbiančias tėvynei (Lietuvai) atsidavimą bei jos gaivinimą, apvaikščioti žymius musų tėvynainių darbus ir garsius Lietuvos istorijos atsitikimus ir tt. Na, man rodos, kad tas jau uždengia viską. Bet ir čia turi buti rubežius, tai yra SLA. neturi but paversta į kokią šovinistų organizaciją, kaip kad pas mus jau yra partijų fanatikų ir be partytiškumo niekur negali apseiti. Pavizdžių turime iš praeito SLA. Seimo delegatų krykštavimo po laikraščius. Aš manau, kad dar visi pamena, kaip vieni rašė, kad: „Mes sandariečiai laimėjome Seime, viskas sandariečių naudai išėjo, sumušėm bolševikus" ir tt. Kiti vėl rašo savo organuose nusiskųsdami savo nepasisekimais, bet vis tiek šaukia: „Sumušėm tautiečius, sandariečius, buožes" ir tt. Bet ar SLA. padarė gero ar ne, tai rodos, ne jų dalykas. Išrodytų lyg, kad SLA. kuopos siųstų savo delegatus ir dėtų savo lėšas tik sandariečių ir bolševikų-komunistų naudai, kad tie du elementai suvažiavę turėtų progos pasirieti, savo partyviškam fanatizme už SLA. kp. pinigus. Na, ar reikia jau kvailiau, kaip tokis delegatų rašinėjimas po laikraščius SLA. Seimui praėjus? Vietoje parašyti, kad Seimas išėjo SLA. naudai, tai išgirdom, kad nauda bus sandariečiam ir bolševikam. Juk tokis delegatų elgimasis neneša organizacijai naudos. Čia iš vienos pusės šovinizmas maišytas su partyviškumu, o iš antros pusės, partyviškas fanatizmas ardo ir laiką gaišina SLA. Seimuose.

Antrieji sako, kad nereikia kišti tautiškumo į SLA., nes kiti turės progos užmesti, kad partyviška organizacija. Čia su tais netenka daug argumentuoti. Kokis gali buti partyviškumas, jei SLA. butų tautiška organizacija pilnoj to žodžio prasmėje? Juk ir konstitucija to reikalauja. Bet buvo nuo keletos metų vengiama ir dabar yra dar daroma, kad neerzinti musų SLA. narius, pirmiau socialistus, o dabar bolševikus, nes kaip jau visiem yra žinoma, kad šitas elementas žodžio tauta ar tautietis, bijo kaip bulius raudono skuduro. Ir tas privertė SLA. ramybės ir organizacijos labo delei nusilenkti, kad jų neerzinus. Bet čia nepermatyta, kad su tuo didelė klaida daroma. Kaip tik tie elementai pamatė, kad jiems lenkiamasi, tai jie pradėjo dar daugiau ir daugiau reikalauti ir net taip toli nuėjo, kad net nepripažįsta teisės kitų įsitikinimų nariams savo nuomonės reikšti ir stengiasi priversti S. L. A. organą tarnauti jų partijai ir agituoti už „darbininkiškus" Rusijos reikalus ir priešingi viskam kas tik yra lietuviška. Ir to dar negana, bet biauriausiais budais keikia ir lietuvius ir Lietuvą. Na, juk tas yra priešinga SLA. įstatams ir konstitucijai. Bet del šventos ramybės ir labo organizacijos, iki šio laiko buvo tylima, bet jau ant toliaus tas neturės buti toleruojama, nes tie elementai per toli nuėjo.

Tretieji rėkia ir šaukia, kad Susivienijimą buržujai, buožių agentai valdo ir tam panašiai. Ir kad SLA. turi buti darbininkų organizacija ir kad darbininkai turi valdyti, o buožes visus lauk iš SLA. ir tt. Na, mes nesiginčysim, kad SLA. yra darbininkų organizacija ir kad S. L. A. nariai susideda tik iš darbininkų. Juk SLA. nepriguli nei vienas milionierius, nes tarpe Amerikos lietuvių ir nėra nei vieno milionieriaus, nei „buožių" valdininko. Juk visi gerai žinom, kad ir dabartinė SLA. Pildomoji Taryba susideda tik iš darbininkų. Na, tai kam tas riksmas, kad buožės valdo SLA. ir reikia darbininkams iš buožių rankų atimti tą valdymą? Bet kas tie darbininkai ir ko jie nori, kurie taip rėkauja? Ir ar ištikro jie del labo darbininkų taip rėgauja? Man rodos, kad visi gerai žino ir gali faktų tiek ir tiek rasti kitose organizacijose, kuriose šitas elementas užviešpatavo.

Ant galo, kokią jie tiesą turi niekinti SLA. Pildomąją Tarybą, narius ir SLA. organą „Tėvynę" vien užtai, kad mes esam lietuviais ir Lietuvos reikalai yra mums arti prie širdies ir mes jais įdomaujam ir rupinamės? Ar užtai mes turime buti niekinami tos pačios organizacijos narių, kurios konstitucija butinai reikalauja, kad mes butume geri lietuviai? Ir taipgi, kokią tiesą jie turi prigulėti, arba buti priimami į SLA., jei jie eina prieš Lietuvą ir viską, kas yra lietuviška? Juk jie eina už rusus ir SLA. gyvenime dirbdami Rusijos reikalams, laužo SLA. konstituciją. Ir mes SLA. nariai, kuriems visų pirma rupi organizacijos labas, pavelydami tai saujalei rėksnių laužyti SLA. konstituciją, darom didelę klaidą. Ar nematot, kad tuomi mes leidžiame ardyti tą organizaciją, kurią mes per tiek metų tvėrėm, triusėm, dėjom savo pinigus, gaišinom brangų laiką, vargom, važinėjom, agitavom ir kentėjom nuo musų juodojo klerikalizmo žandarų visokius niekinimus, o tų rėksnių pirmtakunai iš to džiaugės. Ir štai, kaip musų triusu ir didelėm pastangom musų organizacija iš mažo burelio išaugo į milžiną; iždas iš centų į arti milioną dolerių, tai štai, atsiranda koki ten pasislėpę po visokiais vardais slapukai, prisidengia „darbininkų prieteliais" ir pradeda mus niekinti, musų organizacijoj vaidus kelti, kad buk negerai vedama, nedarbininkiška ir tt., tuomi siundydami narius prieš narius, kas yra priešinga organizacijos įstatymams. O mes tylim ir klausom visų tų pliovonių ir niekinimų ir tuo pačiu leidžiam laužyti organizacijos konstituciją. Na, ir ko mes laukiam? Ar to, kad pradėtų visiškai griauti organizaciją ir aikvoti jos pinigus? Jau tada nelaikas bus gelbėti SLA. organizaciją!

Kuomet ligi šiol mes tikėjom, kad leisdami laužyt SLA. įstatus nors po truputį del labo organizacijos, padarysime gero organizacijai, bet dabar matome, kad tuomi mes davėm rėksniams progos iš to pasinaudoti. Ir ant toliaus visi SLA. nariai turi buti prižiurėti, kad pildytų SLA. įstatus. Ir jei katras peržengia, turi buti sulig tų įstatymų nubaustas. Ir tik tada apmalšysime rėksnius ir niekintojus SLA. konstitucijos.

Ateinantis SLA. Seimas turi imtis griežtų priemonių, kad niekinimui ir laužymui SLA. konstitucijos padaryti galą. O kurie Lietuvą ir lietuvius niekina, tie neturi rasti vietos tarpe SLA. narių. SLA. pirmiausia yra TAUTIŠKA LIETUVIŲ ORGANIZACIJA ir tik po to apdraudos, o ne kitaip!

F. Živatas.

ATSAKYMAS Į PONO Z. RAMANAUSKO KLAUSIMUS.

„Tėvynės" 17 num. p. Ramauskas ir vėl rašo apie SLA. 21 kp. pirmininką; gi atšaukti melagingą aprašymą apie 21 kp. pirmininką, kuris tilpo „T." 10 num., jis, matyt, nemano. Vietoj to, jis vėl visokių nesąmonių prirašęs apie mane. Bet aš, nenorėdamas užimti perdaug vietos „Tėvynėj", trumpai atsakysiu į jo paduotus klausimus.

„1. Ar nebuvo padarytas S. L. A. 21 kp. susirinkimas Palmer Parke 19 d. rugpiučio ir ar šiame susirinkime 21 kuopos pirmininke p. Jočioni nedalyvavai pats?

„2. Ar nebuvo antras toks susirinkimas House of Masses, 2101 Gratiot Ave., rugsėjo 13 d., 1923 m., kuriame buvo apkalbami SLA. reikalai?

„3. Ar į šituos susirinkimus buvo šaukti visi 21 kuopos nariai ir ar visi nariai žinojo, kad toki susirinkimai įvyko?

„4. Ar SLA. konstitucija reikalauja, kad 21 kuopos pirmininkas darytų kokusų susirinkimus su sau patinkamais kuopos nariais?

„5. Ar toki susirinkimai nėra laužimu SLA. konstitucijos ir ar čionai nėra nariai skirstomi į puses?"

Trys pirmi klausimai rišasi į kruvą. Nei Palmer Parke, nei House of the Masses jokių S. L. A. 21 kp. susirinkimų **nebuvo!** SLA. 21 kp. susirinkimai įvykdavo ir įvyksta kas pirmą nedėldienį kiekvieno mėn., Lietuvių Svetainėj, kampas Dix ir 25 gatvių, 2 val. po pietų. Ponui Ramanauskui, kaip matyt iš jo klausimų, dar nėra žinoma kur ir kada kuopa laiko susirinkimus. Jei kur keletas asmenų susiėję kalbasi kurios nors organizacijos bėgančiais reikalais, tai tas nereiškia kuopos susirinkimą. Kuopos pirmininkas jokių pašalinių susirinkimų nešaukė.

Į kitus paduotus klausimus turiu tiek pasakyti: perskaitykite, jei galite, konstituciją, tai bus ir jums žinoma.

Toliaus polemizuoti su p. R. nematau reikalo.

Pr. Jočionis — 21 kp. pirm.

AMERICAN AND LITHUANIAN TEXTILE CORPORATION AKCININKŲ ŽINIAI.

Kadangi daugelis Amerikos lietuvių, kurie yra įdėję pinigų į šią Bendrovę, delei įvairių komplikacijų su buvusia Valdyba, nežino tikros padėties Lietuvos ir Amerikos Audimo Akcinės Bendrovės, Kaune, kuria Textile Corporation organizavo, ir į kurią sudėjo nemaža pinigų ir kadangi Amerikoje kaip matyti iš Amerikos lietuvių spaudos yra kilęs nemažas ginčas, ypač tarpe buvusių Valdybos narių arba jos Vedėjų, kurie tendencijingai informuoja Korporacijos akcininkus, išeidami matomai iš savo asmeninių nusistatymų ar interesų, todel Lietuvos ir Amerikos Audimo Akcinės Bendrovės Valdyba Kaune, šiuomi skaito savo pareiga pranešti visiems užinteresuotiems American Lithuanian Textile Corporation Amerikoje, apie tikrą padėtį Audimo Bendrovės Kaune.

Lietuvos ir Amerikos Audimo Akcinės Bendrovės pagrindinis kapitalas 1.760.000 litų, kurį sudaro 22.000 po 80 litų kiekviena akcija iš kurių American and Lithuanian Corporation Amerikoje turi 4,000 akcijų. Smulkųs akcininkai Lietuvoje, daugiausiai kaimiečiai, kurių yra virš tukstanties žmonių, turi 3,000 akcijų. Lietuvos Tarptautinis Bankas yra užpirkęs 12.000 akcijų ir dar 3,000 akcijų yra neparduota ir randasi Bendrovės portfelyje.

Su Tarptautinio Banko akcijomis dalykas šitaip stovi. Pinigus už parduotas akcijas sumoje 960.000 litų Bendrovė buvo palikusi einamojoj sąskaitoj (deposite) tame pat banke iš kurio Bendrovė yra užėmus statybos darbams apie pusę milijono litų. Gi likusius pinigus bankas bendrovei neišduoda ir reikalavo bendrovę likviduoti. Neesant likvidacijos reikalo, nes bendrovės turtas netik nėra sumažėjęs, bet žymiai padidėjęs, Tarptautinio Banko atstovui p. Romanui, bendrovę likviduoti nepavyko, ir visuotinis akcininkų susirinkimas bendrovę likviduoti nesutiko.

Dabar eina ginčas del likusių bendrovės pinigų Tarptautiniam Banke, kuris nenori ar negali pinigus sumokėti. Bendrovei iš to nuostolių buti negali, kadangi akcijos Tarptautiniam Bankui dar nėra išduotos ir reikalui esant Bendrovė galės ant jų uždėti areštą. Tiek del akcijų ir akcininkų.

Del Bendrovės finansinės padėties ir darbuotės geriau dalykai stovi. Steigėjai užpirko Kaune (miesto centre) karo sudegintą ukio mašinų dirbtuvę, — vienas gyvenamas muro namas, vienas medinis namas ir keturi apgriauti fabrikos muro triobėsiai, iš kurių geriausias ir didžiausias dviejų aukštų muro namas paredymu p. Kazlausko buvo sugriautas. Toks darbas matomai buvo, neapgalvotas, nes namo sutaisymas butų nebrangiau atsėjęs, negu jo sugriovimas, ir tokiu budu fabriką butų prirengta, o už pinigus, kurie buvo sudėti Berlyne p. Kazlausko vardu, butų galima užpirkti mašinas ir fabrika butų galėjus veikti. Bet dalykams virtus kitaip, reikėjo kas nors daryti. Pirmiausia reikėjo mokėti už fabriką, nes p. Kazlauskas įmokėjo tik vieną trečdalį. Kadangi kaip statybos, taip ir fabrikos reikalams, butinai buvo reikalinga turėti gelžkelio šaką, todel Bendrovė pereitais metais pastatė gelžkeliui tiltą per Girštipę ir prasivedė gelžkelio šaką į pat fabriką. Numatytai fabrikai pastatė didelį dviejų aukštų muro namą 80 metrų ilgio ir 20 metrų pločio ir atstatė du sugriautus muro namus, viename iš kurių, jau veikia mezgimo fabrikas. Nors namas fabrikai jau pilnai įrengtas, bet kadangi, mašinų užpirkimui, jų pargabenimui ir pastatymui, o taippat ir žaliai medžiagai, reikalinga didelė pinigų suma, kurios bendrovė dabar neturi, nes Tarptautinis Bankas neišmoka, todel Bendrovė susitarus su Valdžia koncesijos budu steigia Kauno Miesto stotį, per kurią eis prekės ateinančios į Kauną ir iš Kauno. Tai yra gana rimtas ir didelis dalykas, kuris turės duoti nema ža pelno ir daugeliui lietuvių darbo.

Kauno Miesto stoties steigimas tai nėra Bendrovės tikslas, bet nesant galimybės nupirkti mašinas reikia sunaudoti tas kas yra pastatyta, tuom labiau, kad toks rimtas dalykas, kaip stotis, atneš gal daugiau naudos negu fabrika, o turint omėnyje dabartinį finansinį sunkumą ir pinigų trukumą Lietuvoje, del kurio Lietuvos pramonė pergyvena sunkiausius laikus, tai fabrikos nesteigimas, šiuo laiku, išeis labai ant naudos Bendrovei.

Bendrai paėmus dabartinę Bendrovės padėtį ir palyginus su kitomis Bendrovėmis Amerikiečių įsteigtomis Lietuvoje, Lietuvos ir Amerikos Audimo Akcinė Bendrovė yra daug geresnėj padėtyj. Jeigu paimti tik vieną faktą, kad musų Bendrovė neturi jokių skolų, tuomet tai kitos Bendrovės stena nuo jų, nes reikia mokėti dideliausi nuošimčiai, (kurie siekia net iki 72%). Todel jei kas ir turi pelną, tai jis tankiausia eina nuošimčių apmokėjimui, tuomet kaip musų Bendrovė liuosa nuo tos naštos.

Bendrovė dabar pinigų neturi, nes Tarptautinis Bankas iš einamosios sąskaitos (apie 400,000 litų) neišmoka, pesielgdamas neteisėtai, bet tą klausimą, turės išrišti veikianti Lietuvos įstatymai, o toki dalykai Lietuvoje tankiai užsitęsia labai ilgai. Todel norint ką nors dirbti reikia pinigų. Skolinti negalima, nes tuomet reikia dirbti tik del nuošimčių ir tai dirbti su dideliu pelnu, kad uždirbus sakysim 72% metams. Kaip jau minėta pirmiau, Bendrovė turi dar 3,000 neparduotų akcijų, bet jos parduoti Lietuvoje negalima, nes pinigų pas nieką nėra. Todel pardavinėti akcijų Lietuvoje nebandėme, nes tai butų tuščias darbas. Į Amerikiečius irgi nesikreipta, nes esant tai demoralizacijai, kurią pasėjo ir galutinai suklaidino Korporacijos akcininkus Amerikoje, pirmesni jos tėvai.

Kaip girdėti Korporacijos akcininkai Amerikoje turi mažai vilties gauti nuošimčių už įdėtus į Korporaciją pinigus ir dar mažiau vilties atgauti kuomet nors pačius pinigus, ir dėka skleidžiamiems melams, nekurie gal numojo ranka ant įdėtų pinigų į Lietuvos ir Amerikos Audimo Akcinę Bendrovę Lietuvoje. Del šito turime pasakyti, kad tokia nuomonė yra netikra ir neteisinga. Amerikos Korporacija turi Audimo Bendrovėje Lietuvoje 4,000 akcijų — 32,000 dolerių. Kadangi padaryta revizija musų Bendrovėje parodė, kad netik visas bendrovės pagrindinis kapitalas yra pilnumoj, bet yra nemažas perviršis, kurį sudarė pastatyti triobėsiai ir kiti darbai, todel tie 32,000 dolerių Lietuvoje yra ir jie yra apdrausti ir sudėti į nejudomąjį turtą ir tų įdėtų pinigų kursas kristi negali. Kitas dalykas del pelno. Jeigu Bendrovė del pinigų stokos negalės nieko veikti, žinoma pelno nebus. Bet Bendrovė veikė ir veiks, tą galima matyt iš jau atliktų darbų, kuriuos matė ne vienas Korporacijos akcininkas sugrįžęs Lietuvon. Nors dabar del trukumo pinigų dirbti sunku ir iš tokio darbo daug pelno laukti negalima, bet mes pasiryžę dirbti ir eiti prie to, ko norėjo žmonės dėdami pinigus į Bendrovę.

Manome, kad visų žmonių įdėti į šią Bendrovę pinigai yra lygiai vertinami ir musų Bendrovė yra Jusų Bendrovė. Žinome, kad daugelis lietuvių

(Tąsa ant 6 pusl.)

Latvių užuojauta Vilniaus Lietuviams.

Švietimo Ministerija bal. 16 d. yra gavusi tokio turinio telegramą iš Rygos moksleivių: *„Švietimo Ministerija, Kaunas, Lietuva. Vilniaus lietuvių gimnazijos nuteistiems moksleiviams reiškiame savo užuojautos ir giliausio pasigailėjimo. Latvių jaunuomenės susivienijimo aukštesniųjų mokyklų abiturientai".*

Kuopu Susirinkimai

Chicago, Ill. SLA. 251 kp. susirinkimai yra laikomi kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį. Gegužės mėn. susirinkimas turėjo įvykti 4 dieną, bet iš priežasties svetainės uždarymo tą dieną susirinkimas neįvyko. Norėdami užsimokėti mėnesinius mokesčius, kreipkitės sekamu adresu: J. J. Miknus, 3342 So. Auburn Ave., nevėliaus kaip iki 13 d. šio mėnesio. Sekantis susirinkimas bus paskelbtas vėliaus „Tėvynėje".

J. Kupetis — sekr.

W. Frankfort, Ill. SLA. 191 kuopos susirinkimas perkeltas iš 1 dienos birželio ant 30 dienos gegužės, 1 val. po pietų.

Birželio 1 d. SLA. 191 kuopa rengia pikniką J. Šarkio girioje, kur bus visokios rušies žaislų ir skanaus juoko. Tam piknikui reikalingi darbininkai, bet mes jų dar neturime.

Užkviečiame visus SLA. narius, gyvenančius W. Frankforte, Ill. ir apylinkėje dalyvauti viršminėtam piknike.

F. Saučiulis — org.

Nanticoke, Pa. SLA. 12 kp. susirinkimas įvyks 25 d. gegužės, 1 val. po pietų, Juliaus Daniliavičiaus svetainėj, kampas Ridge ir Maple gatvių. Malonėkite visi nariai atsilankyti į šį susirinkimą, nes yra daug svarbių reikalų apsvarstyti. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 12 kuopos.

K. Kvedaravičius. — sekr.

Paieškojimai

Paieškau savo kaiminkos Damicelės Baziutės (po vyru Jonulionienė), kuri paeina iš Alytaus apskričio, Užubalių kaimo. Norėčiau su ja susižinoti, todel prašau atsišaukti sekamu adresu:

VIKTORIJA BRACIULIENĖ (BUKLERIUTĖ),
Box 102, Elco, Pa.

BORDEN'S Eagle Pienas neturi nieko kito savy kaip tik gryną karvių pieną ir gryną cukrų. nis maistas jūsų kūdikiams per 63 metus ir yra vienatinis maistas savo kūdikiui duoti kada motinos pienas jo neužganėdina.

Jei nežinai kaip vartoti Eagle Pieną, prisiūsk mums šitą paskelbimą ir mes pasiūsime jums penėjimo instrukcijas, Kūdikių Knygą ir kitokias brangias informacijas, dykai.

THE BORDEN COMPANY 12

BORDEN BUILDING NEW YORK

PAIN-EXPELLER
PLAČIAI PAGARSĖJĘS LINIMENTAS
Naudojamas nuo diegiančių sąnarių ir muskulų.
Nuo skausmų krutinėje ir pečiuose.
Kuomet reumatizmas jusų muskulus sutraukia į mazgą.
Nuraminimui drebančių, durančių neuralgijos gnaibymų.
Nuo išnarinimų ir numušimų.
Nuo dieglių ir skausmų.
Patrinkit juomi — Pravys skausmą šalin.
Visuomet laikykite bonką po ranka— niekuomet negalit žinoti, kada jis jums bus reikalingas.
35c. ir 70c. už bonką aptiekose.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.

NORTH GERMAN LLOYD
Savaitiniai išplaukimai į LIETUVĄ
New York—Bremen ant puikių laivų
Columbus — Stuttgart
Munchen
ir pirmos kliasos laivai su kajutoms. Didžiai pagerinti trečios kliasos parankumai. Smagios, uždarytos kajutos su 2 ir 4 lovoms.
Del tikietų kreipkitės prie bile agento arba
North German Lloyd
32 Broadway,
NEW YORK

NEW YORK HAMBURG
United American Lines (HARRIMAN LINE) Joint Service with HAMBURG AMERICAN LINE
Tiesiausia Kelionė
LIETUVON
Savaitiniai išplaukimai ant musų puikiausių laivų. Garlaiviai: „Resolute", „Reliance", „Albert Ballin" ir „Deutschland" veža I, II ir III kliasų keliauninkus, „Cleveland", „Hansa", „Thuringia" ir „Westphalia" su atskiromis kajutomis ir III kliasa. Smagi kelionė ir mandagus patarnavimas.
United American Lines,
39 Broadway, New York,
arba pas vietos agentus.

Ruffles
MOTERIMS IR MERGINOMS!
Gal jūs turit Geltonus plaukus! O gal jūs plaukai yra juodi! Ar Kaštaniniai Rudi, ar Auksinės parvos; Rausvi plaukai ar Visiškai Raudoni! Vienok nežiurint kokios spalvos jie nebutų, neleisk pleiskanoms sunaikinti jų gražumo!
Ruffles atliks tai, jei jūs tik laiks nuo laiko juos naudosite. Nežiurint ar jūs savo plaukus dar tebedėvit supintus į kasą, ar susuktus į mazgą, ar gal jau esat trumpai nusikirpę, vienok jūs negalite daleisti, kad nešvarios, iškrikę pleiskanos sugadytų jusų išvaizdą! Jums nereikės kentėti nesmagumo delei niežėjimo ir besilupimo galvos odos, jei naudosite *Ruffles*.
Netikėkit musų žodžiui. Nusipirkit 65c. bonką ir pačios persitikrinkite, kad *Ruffles* yra mirtinu priešu pleiskanų ir kartu yra puikiausiu plaukų toniku, kokį tik kada esate naudoję! Galima gauti aptiekose.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

LIETUVIAI AMERIKOJE

SO BOSTON, MASS.

Bal. 26 d., Lietuvių Salėje, Worcesterio choras „Aušrelė", vadovaujant p. J. Dirveliui, statė scenoje naują operetišką 5 veiksmų dramą „Už Tėvynę". Publikos atsilankė apie 200 asmenų. So. Bostone parengimai subatvakary nebuna didžiai pasekmingi, nes dauguma traukia į vidurmiestį biznio ar asmeniškais reikalais. Kiti užimti biznio reikalais ar dirba krautuvėse iki vėlumos. Treti „užsibovija" bilijardinėse ir kitokiose landynėse. Tokiu budu lietuviški parengimai nukenčia delei neskaitlingo atsilankymo publikos. Bet šis vakaras, dar galima skaityti medžiagiškai pavykusiu, nes publikos atsilankė iki 200 ar daugiau.

Patsai veikalas dailės atžvilgiu yra naujas ir labai įdomiai savotiškas. Drama-operetė, kame nušviečiama kas dedasi Lietuvoje pirmuose nepriklausomybės metuose, kuomet lenkai veržiasi Lietuvos teritorijon.

Veikalo roles išpildė Onutės Jurgaitaitės, valstiečio duktės, solistės. Ši rolė yra žymiausia, nes jos išpildytoja turi buti nebloga dramatikė ir dainininkė. Šią rolę gerai išpildė p-lė J. Mitrikaitė.

Įdomi rolė ir Lietuvos dvarponio Zigmanto Kovalskio. Jisai meilinasi prie valstiečio duktės Onutės ir sąmoksliai tarnauja Lenkijai. Lietuvių kariuomenės mušyje su lenkais lietuviai jį pašauna ir sugauna. Mušio lauke Kavalskis pašautas miršta ir prieš pat mirtį Lietuvos karininkams išduoda Lietuvos bajorų ir Lenkijos intrygas prieš Lietuvos nepriklausomybę. Šią rolę atliko gana gerai A. J. Gotautas.

Sibiro tremtinio, grįžtančio Lietuvon, rolė taipgi įdomi. Parodo kaip tulas lietuvis, delei lietuvių spaudos platinimo, buvo ištremtas Sibiran, kur išgyveno keliasdešimt metų. Grįždamas į tėvišką, kaipo pakeleivis, apsinakvojo pas tulą Jurgaitienė. Vakare seniukui bepasakojant apie kančias Sibire, kaip Lietuvos tremtiniai tenai vargsta, paaiški, kad jisai beesąs Jurgaitienės vyras, kurį rusai prieš 20 metų ištremė iš Lietuvos delei lietuvių spaudos platinimo. Šią rolę gerai atliko F. Skliutas.

Jono Vileikio, Onutės mylimojo ir Kazio Jurgaičio, sunaus, rolės taipgi svarbios. Kazio rolę vaidino K. Budinavičius, Onutės mylimojo — P. Skrickis. Šienpiuvių roles atliko: Kamandulis ir Gerulis. Lietuvos kareivių: Mingilas, Petronis, Kaulakis, Kamandulis ir kiti. Perstatymą režisieravo Mingilas. Kadangi veikalo išpildyme įeina mišrus choras ir solistai su orchestra, tai spektaklis labai puikus!

Po ketvirto akto prieš penktą p. Rastenis publikai pranešė, kad tasai veikalas parašytas B. Kadagučio, kuris esąs parašęs dar du veikalu: „Gyvenimo Verpete" ir „Dvikojį Katiną". Rastenis publikai perstatė autorių Kadagutį ir „Už Tėvynę" kompozitorių J. Dirvelį. Publika abiem nepasigailėjo aplodismentų. Abu jauni vyrukai — galima sakyti ateities žvaigždutės. Ištikro smagu darosi, kad Amerikos lietuviai jau išsiauklėjo netik paprastus rašėjus, bet ir dramų autorius ir kompozitorius!

Sakoma, „Aušrelė" tą veikalą pakartos Worcestery antru syk. Paskiau jį pildys Lawrence, New Havene, Waterbury ir kitur. Kur aušreliečiai atsilankys, patartina publikai kuoskaitlingiausiai atsilankyti, nes veikalas labai puikus.

„Gabija" labai stropiai rengiasi prie perstatymo tikrosios naujos gerb. komp. M. Petrausko operos „Žalčių Karalienė", kuris įvyks gegužės 30 d., gražiame Broadway Teatre. Kadangi vadovaujamą Žalčių Karaliaus rolę vaidina pats komp. M. Petrauskas, tad yra pakviestas New Enland Konservatorijos profesorius Stuart Mason šį vaidinimą vadovauti-diriguoti. Jau padaryta viena generalė repeticija su simfonijos orchestra, kurią vadovavo prof. Mason. Kaip išrodo, tai šita opera bus prirengta pilnai atatinkamai, nes gerb. komp. M. Petrauskas daro po dvi generales repeticijas į savaitę, o artistus mokina kasdien.

Girdėtis, kad bilietai parsiduoda labai smarkiai ir net iš tolimesnių kolonijų lietuviai užsisako bilietus. Bet ir nedyvas, nes veikalas begalo puikus, o kiekvienam norisi netik patį vaidinimą, bet ir gerb. komp. M. Petrauską vaidinant pamatyti.

Reporteris.

BREMERTON, WASH.

Pastaruoju laiku musų mažutės kolonijos jokio veikimo nesimato laikraščiuose garsinama, nes mat nieko nei neveikiama. Pirmiaus dar, tai ir musų kolonija pasirodydavo su aukomis Lietuvai, bet dabar ir tam reikalui jokio veikimo nėra, nes visi vietos lietuviai labai nepatenkinti klerikalų šeimininkavimu Lietuvoje.

Čionai gyvena tik keturios lietuvių šeimynos ir vienas pavienis, kurie visi dirba Jung. Valst. valdžios Laivyno Stotyje (Navy Yard). Visi lietuviai yra tik savamoksliai — nėra ne vieno inteligento, todel ir jokio veikimo nėra ir niekas nesirupina surengti kokį nors vakarėlį ar susirinkimą. Kiti net savo vaikų lietuviškai kalbėti nemokina. Už dvidešimties metų čionai lietuviai visiškai išnyks, nes čion sunku lietuviams gauti darbas — mat priimami tik Amerikos piliečiai ir tai jau šiek tiek mokanti anglų kalbos.

Kadangi delei mažo skaitliaus lietuvių negalima sudaryti vietinės draugijos, tai daugiau apšviestesni vietos lietuviai priguli prie lietuvių draugijos Seattle, Wash., kuris yra 18 mylių atstume nuo Bremertono. Nors Seattle yra didelis miestas — priskaito apie 250 tukstančių gyventojų, tarpe kurių yra geras burelis ir lietuvių, bet kadangi dauguma čionai gyvenančių lietuvių jau yra virtusiais Rusijos piliečiais ir tik Rusijos reikalais rupinasi, o prieg tam inteligentų ir čionai nėra, tad taip ir nyksta lietuvystė, nes nėra kam lietuvių budinti prie tautinio darbo ir jiems tinkamai vadovauti. Kurie seniaus čionai veikė nors ką galėdami, tai dabar jau paseno, o kiti išvažinėjo ir taip visas lietuviškasis gyvenimas apmirė. Tą patį galima pasakyti ir apie Tacoma, Wash. Visoje šioje valstijoje lietuvių tautinio darbo kaip ir nėra.

Šventežerio Dzukas.

POTTSVILLE, PA.

Šis miestelis yra nemažas, gražus ir yra Schuylkill apskričo centru-sostine. Pottsville yra žinomas visos apylinkės gyventojams ir čionai kasdien atvyksta su reikalais daugelis žmonių iš visos apylinkės.

Bet apie kokį nors lietuvių judėjimą šiame mieste nesigirdi ir jo nėra. Mat seniaus čionai lietuvių gyveno labai maža, todel ir ne nuostabu, kad nebuvo nieko veikiama. Bet pastaruoju laiku čionai lietuvių skaitlius gerokai pasidaugino — daugiau nei dvigubai, todel dabar jau butų laikas lietuviams pradėti ką nors veikti musų pačių apšvietos labui ir musų tautos reikalais. Ligi šiol lietuviai čionai neturėjo jokios organizacijos nei pašalpinės draugijos. Jei kurie ir prigulėjo prie pašalpos organizacijų, tai tik prie svetimtautiškų. Bet ilgiau taip šios kolonijos lietuviams gyventi be jokio ryšio, be jokio suėjimo negalima ir reikia butinai pradėti kurt kokis nors centras — kokia nors draugija.

Pirmiausia, lengviausia ir svarbiausia šios kolonijos lietuvių pareiga, tai nieko nelaukiant sutverti SLA. kuopą. Ir dabar turime gerą progą tuo butinu reikalu pasirupinti, nes mums tame darbe pagelbsti SLA. 1-mo apskričio organizatorius Antanas J. Banišauskas. Todel patartina visiems vietos lietuviams nieko nelaukiant prisirašyti prie SLA., o kurie jau priguli prie šios lietuviams brangios ir naudingos organizacijos, tai pakalbinti savo draugus ir pažįstamus prisirašyti, o tuomet sutversime kuopą.

Ant galo noriu pažymėti ir tą faktą, kad SLA. kuopos sutvėrimui jau padaryta gera pradžia. Balandžio 27 d. SLA. 1-mo apskričio org. pil. Banišauskas ir vietinis Kazys Vezialis perėjo per žinomus Pottsvillės lietuvius, prirašinėdami narius į SLA. Ir tenka pasidžiaugti, kad gavome keletą naujų narių ir tikimės artimoje ateityje suorganizuoti S. L. A. kuopą iš geroko skaitliaus narių. Tai yra tikrai džiuginantis apsireiškimas.

Kazys Vezialis.

LAIKINOJO VILNIAUS LIETUVIŲ KOMITETO PRANEŠIMAS AMERIKOS LIETUVIŲ VISUOMENEI.

Nors apie visas iš Amerikos lietuvių gautas aukas Vilniaus našlaičių šelpimo ir švietimo reikalams esame pranešę ir tarę ačiu aukotojams, bet gal ne visi yra gavę pakvitavimus, nes jog gali kartais nenueiti ar ilgai užkliuti kelionėje laiškas, — šiuomi viešai pranešame čia tiktai tų aukų sąrašą, kurios perėjo per Laik. Komitetą ir buvo siunčiamos jo pirmininko d-ro D. Alseikos vardu:

1) Iš Brooklyno Lietuvių Moterų Globos Komiteto, jo pirmininkės p. K. Širvydienės 16 VIII m. 1923 metų per „Vienybę" gauta — 30 dolerių.

2) Iš to paties Komiteto 8 XII 1923 m. — 100 dolerių.

3) Iš Paterson, N. J. Liet. Moterų Komiteto p. H. Rebnerienės per „Ambraziejų & Danielių" 15 XII 1923 m. gauta — 50 dolerių.

4) Iš Brooklyno Liet. Tautin. Sandaros kuopos per p. J. Ambroziejų 8 II 1924 gauta — 20,45 dolerių.

5) Iš Amerikos per „Bank Handlowy w Warszawie" 2 II 1924 buvo gauta gyvais pinigais 90 dolerių.

Tik prieš kelias dienas gauta žinia, kad tie pinigai iš Waterbury, Conn. lietuvių, kun. Bakšio pasiųsti.

6) Iš Bayonne, N. J. Šv. Petro ir Pavylo Liet. Dr-stės p. P. Šedvydžio per Baltic States Bank 25 II 1924 m. gautas vardinis čekis 15 dolerių.

7) Iš Worcester, Mass. p. Ant. Kriaučialio per „Cunard Line" ir „Angielsko Polski Bank w Warszawie" 26 III 1924 m. išmokėti pašte gyvais pinigais 10 dolerių 2,45 gauta iš d-ro Basanavičiaus (su kitais jam pasiųstų).

8) Iš Dayton, Ohio T. M. D. Moterų kuopos, p. M. Mockienės 26 II 1924 gautas čekis 10 dolerių. (National Park Bank, N. Y.).

9) Iš Lawrence, Mass Amerikos Lietuv. Tautin. Sandaros 12 skyr. p. J. Sekio per „Amexco" ir „Bank Handlowy w Warszawie" prisiųsti 29 III 1923 m. išmokėti pašte gyvais pinigais 40 dolerių.

10) Iš Brooklyno Lietuvių Moterų Globos Komiteto pirm. K. Širvydienės per „Bank Handlowy w Warszawie" Amexco pasiųsti 31 III 1924 m. iš pašto atnešti į namus ir išmokėti gyvais pinigais 70 dolerių.

Iš to sąrašo matyti, kokiu keliu pasiųstos aukos, geriau ir patogiausiai yra gaunamos. Pinigai pernai prisiųsti buvo gauti su nuostoliais, šiemet gi, lenkų valiutai nusistovėjus ir leidus bankams išmokėti doleriais, pinigai gaunami pilnoj tvarkoj ir negali buti jokio pavojaus, kad pasiuntus nenueitų. Geriau siųsti ne čekius, bet per Amexco ir kitas Amerikos įstaigas įsakyti aukščiau minėtiems bankams išmokėti gyvais pinigais (teisingai ir lenkiškai reikia tik paduoti antrašas) taip darant mums nieko nekainuoja persiuntimas, išperkant gi čekius reikia mokėti 3% už persiuntimą.

Be aukščiau minėtų aukų L. Komitetas yra gavęs iš Amerikoje surinktų, netiesioginiu keliu pasiųstų, dar 500 dolerių, neskaitant tų lėšų, kurios jau senai Amerikoj surinktos bendriems lietuvių reikalams.

Vilniaus lietuvių draugijos yra gavusios dar nemažai aukų per d-rą J. Basanavičių šelpimo draugijai, per kunig. profes. Kraujalį švietimo draugijai „Rytui" ir per kitus asmenis atskiroms įstaigoms.

Visos tos aukos tų draugijų ir įstaigų žinoma tikslingai ir naudingai yra sunaudotos.

Kadangi tačiau visos Vilniaus lietuvių draugijos turi savo atstovus Vilniaus krašto lietuvių atstovybėje, Laikiname Vilniaus Lietuvių Komitete, to Komiteto sąstate yra visų srovių žmonių, yra švenčionių ir sodiečių atstovų, visos vietinės visuomenės aukos visiems lietuvių reikalams eina per Laikin. Komitetą, — tvarkos atžvilgiu, kad butų galima duoti bendrą apyskaitą, butų geriau, kad ir Amerikiečiai siųstų aukas per Laikinąjį Komitetą, jo iždininko (kun. d-ro Zajančkausko) arba pirmininko vardu. Jei aukos yra skiriamos minėtų draugijų reikalams, apie tai galima laišku pranešti tų draugijų pirmininkams: Draugijos nukentėjusiems del karo šelpti Centro Komiteto pirmininkui d-rui J. Basanavičiui, švietimo draugijos „Ryto" pirmininkui kun. prof. P. Kraujaliui, arba atvirkščiai — siųsti pinigus tų asmenų var du, bet laišku pranešti Laikin. Komitetui.

Laikin. Komitetas gautas aukas perduoda sulig aukotojų nurodymo, o jei to nėra, tai sulig gyvo reikalo: šelpimo ar švietimo draugijų valdyboms, arba tiesiog įstaigoms, kaip gimnazijoms, amatų mokykloms, moksleivių menininkų rateliui ir kiek reikia suvartoja kalinių ir belaisvių šelpimui. Našlaičiams skiriamų aukų paskirstymui prieglaudoms, jų globai ir eikvojimo priežiurai, be šelpimo draugijos valdybos, kurios priešaky stovi d-ras J. Basanavičius, veikia dar Komisija iš šių asmenų: Emilijos Vileišienės (didžiausios prieglaudos vedėja), med. d-rės V. Alseikienės (šelp. dr. C. Komiteto narys), kun. Pr. Bieliausko (Laikin. ir C. Komitetų narys), Onos Žebrauskaitės ir Konstant. Stašio („žiburėlio" ir „Agronomų" prieglaudų globėjas).

Apie šelpimo draugijos Centro Komiteto reikalus ir darbus plačiai buvo pranešta d-ro J. Basanavičiaus apyskaitoj, tilpusioj Amerikos lietuvių laikraščiuose. Apie švietimo darbą bus pranešta vėliau. Širdingą padėką Amerikos lietuviams L. V. L. Komitetas, Vilniaus krašto lietuvių vardu, taria atskirame atsišaukime.

Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto

Pirm.: **D-ras D. Alseika.**

Sekr.: **St. Kairiukštis.**

Laikinojo Vilniaus Liet. Komiteto antrašas: Dominikanska 12 m. 23. St. Kajruksztys.

Pirmininko antrašas: Jagiellonska 9 m. 3. Dr. Daniel Olsejko.

Iždininko antrašas: ul. Mickiewicza 19 m. 19. Ks. Dr. Wincenty Zajanczkowski.

Šelpimo draugijos Centr. Komiteto pirmininko antrašas: Gimnazjalna 4. D-r Jan Basanowicz.

Švietimo dr-jos „Ryto" pirmininko antrašas: Mostowa 12. Ks. Prof. Piotr. Kraujalis.

Pastaba: adresuojant laiškus reikia žinoma neužmiršti pridėti „Europe Poland Wilno" ir siųsti apdraustu.

P. S. Visi Amerikos lietuvių laikraščiai prašomi yra atspaudinti.

(Antspauda)

Vilnius, 1924 m. balan. 2 d.

AMERICAN AND LITHUANIAN TEXTILE CORPORATION AKCININKŲ ŽINIAI.

(Tąsa nuo 5 pusl.)

Amerikoje duodami pinigus įvairiems saldžialiežiuviams tikėjosi ir svajojo sugrįžę tėvynėn rasti vietelę ar darbą galvai priglausti. Bet jie buvo apvilti daug kartų. Tas apvilimas iššaukė labai teisingą nepasitikėjimą, o nepasitikėjimas nemaža pakenkė ir kenkia ir tom Bendrovėm ir įstaigom, kurios ištikrųjų gyvuoja, dirba ir turi didelę ateitį savo ir šalies naudai. Žinodami tai mes nedrįsome kreiptis į Amerikiečius siulydami jiems akcijas, nors turėjome nemažiau moralės teisės už kitas prezidentuotas bendroves ir korporacijas, ir gal daug daugiau — pamato, nes įdėti žmonių pinigai iki šiam laikui nėra nekiek sudilę, nors nesame davę nė 50, nė 20% dividendo. Dabar kuomet musų bendrovė ištikrųjų pradeda dirbti realų darbą, kėlimui musų lietuviškos pramonės bei prekybos, kuomet mes išėjom iš organizacijos fazės ir įžengėm į darbą, iš kurio reikia laukti naudos ir pelno, mes kreipiame domę tų Amerikiečių, kurie nenustojo vilties susilaukti naudos už tuos pinigus, kurie yra sudėti į Lietuvos ir Amerikos Audimo Bendrovę Kaune, ir kviečiame juos nepaisant jokių gandų bei paskalų, susispiesti į burį ir užpirkus daugiau akcijų stoti prie Bendrovės vairo. Patikrinimui viso virš pasakyto, patartina butų, kad vienas arba keletą Amerikiečių sugrįžę Lietuvon įsitikintų tikrenybėje apie dabartinę musų Bendrovės padėtį ir darbuotę. Esame tikri, kad po tokio įsitikinimo daugelis dabar suklaidintų Korporacijos akcininkų grįžtų Lietuvon ir stotų su mumis į darbą, del geresnės ateities sau ir tėvynei.

Lietuvos ir Amerikos Audimo Akcinės Bendrovės Valdyba:

Juozas Bekas,
A. Trainavičius,
P. Šatas.

STRAIPSNIS 71.

Kudikio Drapanos.

Kudikio drapanos turi buti padaryta atsižvelgiant į šilumą ir patogumą. Reikalinga dažnas mainymas, ypatingai palų, idant kudikis butų šviežias ir švarus. Kudikis patogiai aprėdytas kada jo drapanos yra šiltos, bet ne peršiltos. Jei kudikiui peršilta, jis prakaituoja; o jei ne — jo kojom ir rankom bus šalta, arba pamėlynuos burna. Taigi, aprėdant kudikį vartokite savo paprastą sveiką protą visados taikydama mintyse tikslus, kuriuos reikia sieti; butent, apsaugojimas nuo oro, ir palaikymas vienodos temperaturos.

Drapanos taipgi turi buti liuosos, kad augantis kudikis turėtų užtektinai vietos vystytis ir kvėpuoti.

Palos.

Pala yra įkyriausia dalis kudikio drapanų. Jas turi pagaminti iš minkštos, lengvos sugeriančios materijos, ir reikia turėti jų daug, taip kad butų galima greitai permainyti jei jos susipurvina ar sušlampa. Jas reikia perplauti karštame vandenyje su tokiu muilu, kuriame nėra nieko ėdančio odą paskui išgręžti gerai, išdžiovinti ir pravėdinti pirm vartojimo. Palų ir kitų drapanų niekados nereikia džiovinti kudikio kambaryje, kadangi, nekalbant jau apie pagaminimą drėgnumą, dar pakįla nesveikas ir priklus kvapsnis.

Kudikio aprėdymas.

Aprėdant kudikį reikia paguldyti jį ant motinos kelių, ir drapanos vilkti augštyn per kojas ant kuno, o ne pro galvą. Naktį reikia visas kudikio drapanas permainyti. Naktiniai marškiniai turi buti ilgesni už dieninius, laisvi ir liuosi, kad kudikis galėtų judinti savo sąnarius. Žiemos metu jie turi buti iš minkšto, lengvo flanelic, arba panašios materijos, apačioj suraukiami su siulu. Vasarą geriausia materija yra minkštas muslinas ir naktiniai gali buti palikta atviri apačioje.

Tukstančiai ir tukstančiai kudikių reikalauja ypatingos domos metuose tarp keturių ir šešiolikos. Jiems reikia maisto, kuris ypatingai drutina. Jiems reikia maisto, kuris padarys juos stipriais, vikriais ir pagelbės kovoti su ligomis. Tėvams šitokių vaikų stipriai rekomenduojasi Borden's Eagle Pienas. Padarytas iš moksliškai sumaišyto puikiausio pieno ir geriausio cukraus, jis nedapenėtą kudikį greitai suriebina ir išaugina, bei padaro jį sveiku ir stipriu. Tėvams bus didelis sutaupymas prižiurėti, kad jų kudikiai tinkamai subudavoti butų, nes tada jie geriau kovos su ligomis ir yra pigiau palaikyti kudikį sveiku negu išgydyti jį sveikai. Šitiems vaikams rekomenduojame duoti po du šaukštu Eagle Pieno atmiežto trimis ketvirtadaliais šalto atvirinto vandens. Gali šitą formulą jiems duoti arba paryčiais arba po pietų. Senesni vaikai kai kada mėgsta jį geriau su ginger ale, vaisių sunkomis, arba suplaktu kiaušiniu ir skanskoniu.

Skaityk šiuos straipsnius kas savaitė ir pasidėk ateičiai.

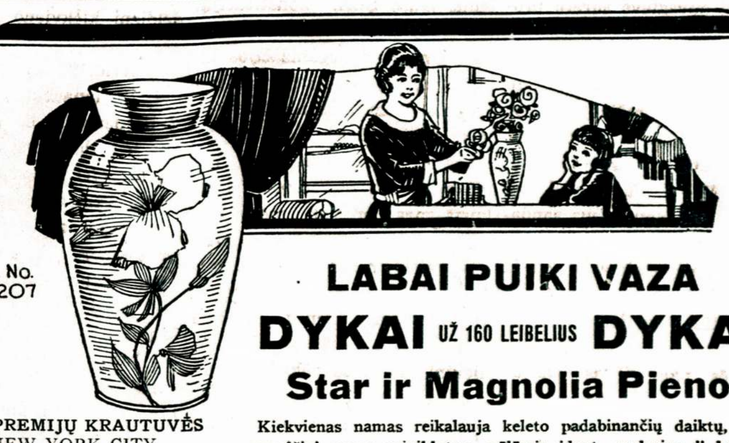

No. 207

LABAI PUIKI VAZA

DYKAI UŽ 160 LEIBELIUS DYKAI

Star ir Magnolia Pieno

Kiekvienas namas reikalauja keleto padabinančių daiktų, pavyzdžiui vazos pripildytos gėlėmis idant padarius jį labiau pritrauktinu ir linksmesniu.. Šita vaza, kurios paveikslą čia matote, yra puikiai nutepta ir turi rankomis pieštą raštą. Mes ją duodame dovanoms už leibelius musų Kondensuoto Pieno rušių. Ją galite gauti tik mųs premijų krautuvėse. Paštu nesiunčiame. Pradėkit šiandien taupyti leibelius nuo tų blešinių.

PREMIJŲ KRAUTUVĖS
NEW YORK CITY
44 Hudson Street
netoli Duane Street
434 West 42nd Street
netoli Ninth Avenue
1427 Third Avenue
netoli 80th Street
61 East 125th Street
netoli Madison Avenue
578 Courtlandt Avenue
netoli 150th Street, Bronx
BROOKLYN, N. Y.
570 Atlantic Avenue
netoli 4th Avenue
2 Sumner Avenue
netoli Broadway
LONG ISLAND CITY
44 Jackoon Avenue
netoli 4th Street
JERSEY CITY, N. J.
350 Grove Street
netoli Newark Avenue
584 Summit Avenue
netoli Newark Avenue

SPECIALIS PASIULYMAS.

Jei išrašysi šio apgarsinimo kuponą ir nuneši jį į arčiausią dovanų krautuvę, žemiau nurodytais antrašais, arba prisiųsi mums, tai gausi Paveiksluotą Dovanų Katalogą ir ypatingą dovanų kortą, kuri skaitysis už 10 leibelių. Bus priimama tik viena tokia korta nuo vieno pirkėjo duodančio 40 ar daugiau leibelių. Bile musų Dovanų Krautuvė apmokės šitą kortą su bile kitais leibeliais nuo šitų blešinių. Jei Tamstos mieste nėra krautuvės apmokėjimui šitą leibelių ir Ypatingos Dovanų kortos, tai prisiųsk jas mums, kartu su numeriu dovanos iš Paveiksluoto Dovanų Kataliogo, ir mes ją prisiųsime Jums be iškaščių.

„Taupykit Leibelius del Brangių Dovanų"

KUPONAS
Borden's Premium Co., Inc.
44 Hudson Street, N. Y. C.
Date: May 16, 1924.
Šis kuponas turi buti perkeistas į 15 dienų nuo virš paduotos datos ant Specialės Dovanų Kortos.
Vardas ..... (12)
Adresas ..... (Lith.)

ŽMONIŲ SVEIKATA

„VIDURIŲ PRALIUOSAVIMAS".

Rašo Med. Stud. Al. Margeris.

(Užbaiga)

Reikia suprasti, butinai suprasti, jog kiekvienas žmogus yra kitokesnis. Kiekvieno žmogaus sveikatos principai yra kitokesni. Kas vienam gera ir sveika, kitam liga. Aš žinau žmonių, kurie yra be galo sveiki, o jie ištuština žarnas tik vieną sykį per savaitę. Jų kunui taip gerai, nors kito kunui tokis žarnų retas aktas, gatavai grabą sukaltų ir duobę iškastų. Bet jo organizmui visa tai yra ir normalu, ir gera, ir sveika. Dabar, duoti jam gyduoles, kad „žarnas praliuosuotų"; butų kriminaliu darbu. Tai butų prieš jo prigimtį.

Yra žmonių, kurie ištuština žarnas sykį į tris dienas ir jų sveikata taip gera, kad net pavydėtina.

O yra ir tokių, kurie tankiau žarnas ištuština, sakykime sykį per dieną, arba ir du sykiu per dieną. Jie irgi yra sveiki. Jų organizmui tokis žarnų darbas labai tinka.

Matome dabar, kad ne visi lygiu dažnumu, arba tankumu, „oran einam". Bet jei tik tas jų sveikatai nekenkia, tai anaiptol nereikia jiems jokių gyduolių duoti. Tokiems žmonėms gyduoles įkalbėti reiškia kriminalį darbą dirbti. Ir ateis laikai, kada visokius šarlatanus, kurie sveikiems žmonėms ligas įkalba ir savo gyduolėmis sveikus žmones tikrais ligoniais paverčia, valdžia paims už sprando ir pasielgs su jais, kaip su visais kriminalistais.

Žinoma, kaip žmonių žarnų ištuštinimo dažnumas įvairuoja, tai ir yra visokiems šarlatanams proga tokius žmones bauginti. Bet aš čia dar sykį sakau: jei tavo žarnos visą tavo gyvenimą išsituštino sykį į dieną ir tas tau nieko nekenkė ir dabar nekenkia, tai duok joms ramybę; neerzink ir nekamuok jų visokiais nereikalingais nuodais. O jeigu tavo žarnos išsituština sykį į dvi dienas ir tas tau nieko nekenkia, tai irgi jų nekliudyk, bet leisk joms ramiai dirbti. Tavo organizmas ir sveikata tokiu žarnų darbu patenkinti yra. Tik tu valdyk savo vaizduotę, kuri, jei tik perdaug palaida, tai visokių nebutų dalykų prieš tave išstato ir gundo daryti tai, ko nereikia daryti. Pagaliau, reikia atvirai teisybę pasakyti, kad daugelis žmonių stačiai įsivaizduoja visokias nesamas pilvo ir žarnų ligas. Stiprus apinasris palaidai vaizduotei ištikrųjų yra labai geru daiktu sveikatai saugoti.

Žinok ir tai, kad jei kartais ir neišsituštins tavo žarnos taip, kaip visada, sakykime užsivilks dieną kitą, tai irgi nesiskubink su gyduolėmis, bet geriau permainyk maistą, daugiau vandens gerk, pasimankštink ir, abejonės nėra, kad pereis. O jeigu nepereis, tai nesigydyk pats. Atmink, kad nei ligos gerai nesupranti, nei jos priežasties nežinai, nei-gi gyduolių, kurias ketini pirkti, nežinai. Tu gali nusipirkti tokių, kokios tau ne gero, bet atpenč žalos padarys. Todel eik pas gerą daktarą, kuris mokinosi žmones gydyti ir užtat žinos, kas tau yra ir kokių gyduolių reikia.

Pagaliau, da du svarbiu dalyku reikia aikštėn iškelti. O tai yra *nereguliaris valgymas* ir *persivalgymas*.

Yra žmonių, o jau itin moterų, kurie valgo, valgo ir valgymui galo nemato. Aš esu matęs gan daug tokių moterų, kurios net žiursto kišeniuose pyragaičius laiko ir per visą dieną tuos kišenius tuština. Pasekmės, žinoma, nepavydėtinos! Nekurios iš šitų moterų taip baisiai sugadina savo pilvą ir žarnas, kad gyvomis ligonėmis virsta, ir pagaliau susisuka kai džiovytos silkės. O kurių pilvas prieš tokį kamavimą atsilaiko, tai tos nusipeni, tarytum, kai tikros penimės. Na ir nešioja 100 ar 200 svarų visai nereikalingų taukų, kurie tik alsina ir vargina kuno inžiną, tai yra širdį. Bet apie sutukėlius ir sutukėles parašysiu atskirą straipsnį.

Tankus valgymas niekados ant gero neišeina. Užtenka valgyti tris sykius per dieną. Tai bus ir pilvui geriau, ir pagaliau pačiam pilvo savininkui.

O per retas valgymas irgi nėra gera. Kai žmogus, sakykime, nepavalgo pusryčių, tai jis perdidelius pietus valgo. Taigi ir turime persivalgymą. Skrandis (pilvas) kai šlėga privaroma. O daviniai labai prasti. Kodel? Todel, kad maistas, pirma atsiduriąs žarnose, turi buti pilve, arba skandyj, prigatavotas žarnoms. Todel žemutinis pilvo galas turi duris (Graikai pavadino „pylorus", kas reiškia *vartai*), kurios ir atremia maistą, kad jis nesueitų ne laiku į žarnas. Tačiau kai pilvas buna be galo prikimštas, tai tada durys tampa išverstos, na, ir maistas eina į žarnas. Šitas neprigatavotas maistas pradeda žarnose rugti arba puti. Dabar žmogus skundžiasi, kad jo pilve „vėjai laksto", gazo galybės, visą pilvą skauda, kad jį ir tirpulys, ir sunkumas, ir, pagaliau, kitoki nesmagumai kamuoja. Bet tai vis tik niekis palyginus su tuo, kad kartais da blogiau pasitaiko, — kraujas užsinuodija ir iš sveiko, bet žioplo žmogaus, gyvas ligonis pasidaro. Gi maistas, kuris pasiliko pilve, ir-gi pradeda rugti arba net ir puti. Žmogus atsirugsta rugštimi, pilvą skauda, burnoj biauru, gazai pilve, jis skundžiasi, kad „apie širdį vėjai laksto".

Taigi, nereikia per daug valgyti. Valgyti tris kartus per dieną, tai nereikės baisiai išalkti ir paskui be galo persivalgyti, kad net pilvo vartai neatlaikytų.

Kai tik kuris kuno organas daugiau dirba, tai visados ton vieton daugiau kraujo suplaukia. Daleiskime, kad žmogus mislija ar mokinasi, žinoma, tada jo smegenys daug dirba, taigi ir kraujo į smegenis daugiau suplaukia. O jeigu jis pavalgys, tai paprastai daugiau kraujo pilvui teks, kad atatinkamai pilvo darbą varius. Užtai pavalgius nereikia protinio darbo dirbti, bet biskį pasilsėti. Fizinis darbas nėra taip pavojingas, nes jis taip skaudžiai, kaip protinis darbas, į žmogaus kuną neatsiliepia. Dirbk fiziškai 10 valandų, o protiškai tik 5 valandas; pasekmės bus tokios, kad protiškas darbas kur kas skaudžiau įkirs tave. Tai žino kiekvienas, kuriam teko pirmiau dirbti fiziškai, o dabar jis dirba protiškai. Aš tatai pats labai gerai žinau. Kadais dirbau kasyklose. Tekdavo kartais net ir kelis tonus anglies į karus sulioduoti. O tai tik dienos darbas. Bet jis mane niekad taip nenuvargindavo, kaip dabar protinis darbas. Todel ir nestebėtina, kad raumenų darbininkai yra sveikesni ir paprastai ilgiau gyvena, negu proto darbininkai. Taip ištikrųjų yra. O kas netiki man, lai išbando. Bet kam dar čia bandyti, kad ir taip aišku. Kodel juodi darbininkai taip baisiai bijosi mokslo? Žinoma, todel, kad mokslas yra proto darbas, o juk mokytis yra daug sunkiau, negu juodą darbą dirbti. Jeigu butų lengviau, tai jie bent tiek mokslo įgytų, kiek jo butinai reikalinga, kad pagerinus savo buvį. O tai galima net ir mokyklon neinant pasiekti. Užtenka tik geras knygas ir laikraščius skaityti. Bet juodi darbininkai ir to nedaro. O tai ir yra stačiai neįlaužiamas faktas, kad proto darbas yra sunkiausias darbas. Ir šitokiam sunkiam darbui kraujas, kuris aprupina žmogaus kuną ir maistu, ir energija, labai reikalingas. Todel aš ir sakiau, kad protaujant daugiau kraujo į smegenis suplaukia. Kitoj kuno vietoj jo tada buna lyg ir badas. Itin pavalgius jo stoka pilvui. Taigi pavalgęs niekados nedirbk protiškai mažiausiai nors pusę valandos — palauk.

Da reikia priminti, jog dauguma žmonių paprastai perdaug valgo. Jeigu žmonės, kuriems išteklius leidžia valgyti tiek, kiek jie įpratę valgyti, valgytų tik pusę tiek, jie ištikrųjų butų daug sveikesni ir tvirtesni. Šiandien beveik visų obalsiu yra: „Žmonės badauja". Europoj, ir tai ne visi, taip, bet čia, Amerikoj, tai kaip tik priešingai sakyti reikėtų, nes čia žmonės paprastai perdaug valgo ir savo kuną kamuoja. O, tiesa, yra badaujančių, bet tai labai maža. Reikėtų verčiau stengtis tų žmonių buvį pagerinti, o ne del jų vienų visos šalies gyventojus klaidinti.

VIENYBĖ
Liaudies Universitetas.

Tas, kuris turi 37 metų „Vienybės" komplektus, turi namuose turtą, kurio kulturinė vertė atstoja pagarsėjusią pas amerikonus „Five Foot Book Shelf" išleistą Harvardo universiteto prof. pagelba.

Ir kiekviename numery „Vienybės" kulturos turtas didėja eilėmis, apysakomis, mokslo straipsniais, žiniomis iš visų pasaulio kraštų ir Lietuvos.

Keturi doleriai ant metų reiškia truputį daugiau kai centas į dieną. O už juos gausite „Vienybę" kas antrą dieną ir džiaugsitės kas dieną.

VIENYBĖ,
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

DABAR UŽSIRAŠYK
"AMERIKOS LIETUVĮ"

Amerikos Lietuvis, sąvaitinis laikraštis ramių pasiskaitymų, naudingų moksliškų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykit dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėt Amerikos Lietuvį, pardavinėt knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokit taip:

"AMERIKOS LIETUVIS"
15 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS.

Naujas Savaitinis Amerikos Lietuvių Laikraštis
"VARPAS"
EINA KAS ŠEŠTADIENIS

Kaina Metams Suv. Valstijose $2.00
Pusei metų 1.00
Užsienyj ir Lietuvoj metams 3.00
Pusei metų 1.50

Jeigu norit pasiskaityti tikrų ir teisingų žinių, skaitykit „VARPĄ", kuris, nieko neužkabindamas, paduoda ir nušviečia tik įvykius. Indėk į konvetrą dvidolerinę ($2.00) ir pasiųsk „Varpo" Administracijai, o gausi jį.

„VARPAS",
3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.

TĖMYKITE!
Didelis 548 Puslapių Puikiai Paveiksluotas Veikalas Antgalviu
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
ISTORIJA

Tai yra netik istorija didžiausios pažangos musų fraternalės organizacijos, bet tai yra beveik visų Amerikos lietuvių istorija, nes joje pakliudoma ir plačiai aprašoma musų visuomeniški santykiai išeivijoje. — Juo veikiau tą veikalą užsisakysite, tuo greičiau apsipažinsite su Amerikos lietuvių istoriją.

Kaina $1.50
Drutame apdare $2.00

Reikalaudami, kreipkitės į „Tėvynės" Administraciją šiuo adresu:

"TĖVYNĖS" ADM.,
307 W. 30th ST., NEW YORK, N. Y.

KALENDORIUS!

Kiekvieno žmogaus gyvenime butinai yra reikalingas Kalendorius, kad turėti kaipo informaciją: apie šventes, istorinius įvykius ir šiaip gerų pasiskaitymų. Sandara šiais metais kaiptik ir išleido tokį Kalendorių, kuriame telpa daug eilių, informacijų ir šiaip naudingų skaitymų. Kalendoriaus kaina tik 25c. Tad prisiųsk pašto ženklialiais, o Kalendorius Tamstai bus pasiųstas. „Sandaros" savaitinio laikraščio prenumerata metams Amerikoje $2.50, Lietuvoje $3.00. Kas užsirašys „Sandarą", tas gaus Kalendorių kaipo dovaną.

SANDARA,
327 E Street, So. Boston, Mass.

DIRVA
Mokslo, Literaturos ir Politikos Savaitraštis
Išeina Penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis.

Prenumerata metams $2.00
Lietuvon metams $3.00

Pusei metų pusė kainos.

„DIRVA"
3352 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

„Dirvos" Agentura Siunčia Pinigus į Lietuvą ir Partraukia Gimines į Ameriką.

SARGYBOS BOKŠTAS
Vienatinis ir tikras Biblijos-Šventojo Rašto Išguldytojas.
„Sargybos Bokštas" eina kas mėnesį. Didumas 16 puslapių.
„Sargybos Bokštas" suteikia dvasios peną tikintiemsiems.
„Sargybos Bokštas" aiškina tokius klausimus, kaip: Kas yra žmogus? Ką reiškia tikėjimas? Kuri yra Tikroji Bažnyčia? O daugiausia aiškina Kristaus antrąjį atėjimą.
„Sargybos Bokštas" gina tikrąjį tikėjimą. Jis yra didžiausios svarbos teisybės ieškotojams. Jis pašvęstas tiktai tikybiniams dalykams ir klausimams. Kaina $1.00 metams Amerikoje; $1.50 Lietuvoj. Pataria kiekvienam užsirašyti jo skaitytojas F. D. Yakas, Springvalley, Ill. Adresas:

„SARGYBOS BOKŠTAS",
18 Concord St., Brooklyn, N. Y.

AISOPO PASAKOS

Didelė knyga 360 puslapių, 110 paveikslų, 301 pasakų. Tinkami pamokinimai seniems, jauniems ir mažiems. Popieros apdaruose tik $1.25

„TĖVYNĖS" ADMINISTRACIJA
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

SIŲSKIT PER
NAUJIENAS
PINIGUS LIETUVON

To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai

NAUJIENOS
1739 S. Halsted St.
Chicago Ill.

Biznieriai Garsinkitės „TĖVYNĖJE".

VIETINĖS ŽINIOS

Dailininko A. Žemaičio Paveikslų Paroda.

Šiomis dienomis atvyko į New Yorką dailininkas Antanas Žemaitis. Kaip žinoma, nesenai Chicagoje buvo surengta jo paveikslų paroda, kurį praėjo ten su dideliu pasisekimu kaip lietuvių taip ir svetimtaučių tarpe.

A. Žemaitis keliauja Lietuvon. Vienok sutinkant su noru New Yorko-Brooklyno lietuvių jis apsistojo New Yorke porai savaičių ir žada parodyti savo kurinius nors trumpam laikui ir musų kolonijoje. Tai bus ištikro nepaprastas atsitikimas musų gyvenime. Jeigu kitų musų menininkų taigi: muzikų, dainininkų ir dramos artistų pasirodymais mes jau gėrėjomes, tai dar musų dailininkų kurinių parodos niekad neturėjome. Taigi čia turėsime pirmą dailės parodą ir tai vieno iš žymiausių Lietuvos dailininkų ir veikėjų dailės srytyje.

A. Žemaitį (Žmuidzinavičių) galima pavadinti lietuvių dailės atgimimo tėvu. Jo rupesčiu prieš 17 metų Vilniuje buvo surengta pirmoji lietuvių dailės paroda ir įsteigta Lietuvių Dailės Draugija, kuri sulošė taip žymę rolę musų tautos atgimimo istorijoje. A. Žemaitis buvo tos Draugijos pirmininku iki pat Lietuvos nepriklausomybės atgavimo.

Kaipo dailininkas A. Žemaitis ėjo mokslus Paryžiuje, Munchene, taip pat Petrapily ir kituose Europos dailės centruose ir yra nupiešęs arti pusantro tukstančio paveikslų. Kaikurie tų paveikslų randasi muzėjuose, kita dalis yra rankose dailės mėgėjų įvairiuose kraštuose, pradedant Lietuva, baigiant Amerika ir Japonija.

New Yorko ir apylinkės lietuviai šiomis dienomis turės vienintėlę progą to musų dailininko paveikslus pamatyti. Todel manome, kad visi lietuviai turėtų toje parodoje apsilankyti. Paroda atsidarys šios savaitės gale ir tęsis apie savaitę laiko. Apie vietą ir lankymosi laiką bus pranešta vėliaus.

Dailės Mylėtojas.

Juokų ir Ašarų Vakaras.

Vaičkaus Dramos Teatras, užbaigdamas sezoną ir ruošdamasis išvažiuoti į provincijos gastroles, šio gegužės 17 d., Šv. Pan. Apr. Par. salėje, No. 5 ir Havemayer gatvių kampas, Brooklyne, ruošia **„juokų ir ašarų vakarą"**. Bus vaidinama: **Pietro Caruso**, Bracco 1 v. drama ir dvi vienaveiksmės **komedijos: Apdraustoji žmona** ir **Susimidamas**. Dalyvauja: **P. Tendžiulytė-Skrebutėnienė, J. Vaičkus** ir **J. Dikinis.**

Po šio vaidinimo teatras ilgam laikui apleidžia Brooklyną. Nepraleiskite tikro poilsio vakaro, nes gailėsitės. Pradžia vaidinimo lygiai 8 v. v., užbaiga 11 v. v. Tikietai: $1.50, $1 ir 50c. Gaunami laikraščių redakcijose.

Rengėjų Draugas.

J. Vaičkaus Dramos Teatras.

Teatras savo atidarymu neužbaigė savo tikslo, bet darbą plėčia į provincijos lietuvių kolonijas. Nors ir vėlus laikas, vienok pasiryžęs apvažiuoti tirštesnes lietuvių apgyventas vietas. Šis teatro sumanymas perdėm sveikintinas, nes plečia tikrąjį meną lietuvių tarpe. Teatro svarba musų tautai aiški, tad apie tai netenka kelti ginčų. Reikia visiems subrusti ir visomis išgalėmis pradėtąjį darbą remti, tada tikrai susilauksime tų meno nuopelnų, apie kuriuos svajoti tegalime. Netenka abejoti, kad lietuvių kolonijos gražiai į šį abalsį atsilieps ir gausiai J. Vaičkaus Teatrą parems savo atsilankymu. Ir Vaičkaus Dramos Teatras jų neapvils. Teatras pasirinkęs repertuarą liaudžiai prieinamą. Tokių, kaip J. Vaičkaus — teatro kurėjo, J. Dikinio — jo padėjėjo ir P. Tendžiulytės-Skrebutėnienės, aktorių vardai laidoja vaidinimų pasisekimą. Nemaža apie juos yra spauda rašiusi, bet gal daug dar nepastebėta. Tankesni vaidinimai sukristalizuos mums meno pajėgas ir leis kiek plačiau išsitarti.

Pirmasis gastrolių maršrutas permatomas į **Philadelphiją, Baltimore, Waterbury, New Britain** ir tt. Į šias vietas išvyko teatro reikalų vedėjas (manadžeris) P. Montvila organizuoti spektaklių.

Tolimesniuose maršrutuose teatras mano pasiekti didesniuosius miestus kaip **Bostoną** ir gastroles baigti **Čikagoje.**

Reikia linkėti teatrui gero pasisekimo tiek moraliu, tiek medžiaginiu žvilgsniu.

Bijunas.

Dar Artistė.

Teko girdėti, kad rudeniui ruošiasi atkeliauti Amerikon Dramos artistė Bronė Paškevičiutė-Dikinienė. J. Vaičkaus Dramos Teatro rudens gastrolėms. P. Dikinienė baigusi J. Vaičkaus Dramos studiją Vilniuje, vaidinusi didesniuose Lietuvos teatruose.

Operetės Choro Vakaras Pavyko.

Gegužės 10 d. Schwaben salėje, Brooklyne, įvyko Operetės Choro spektaklis, kuriame, p. K. Strumskiui direguojant, o p. Bukšnaičiui režisuojant, vaidinta Komp. M. Petrausko operetė „Vaikas ar Mergaitė". Šiai operetei žodžius parašė p. V. Stagaras ir reikia pasakyti, kad pilnai vykusiai nusisekusi operetė, nes labai vaizdžiai nupiešiama ištvirkusių ir prasigėrusių bajorų vaišės ir žaislai. Apie muzikalę operetės pusę užtenka pasakyti tik tiek, kad ji yra musų garsaus kompozitoriaus M. Petrausko kuriniu ir tas jau užtikrina muzikos tobulumą ir gražumą. Kaip visos gerb. Petrausko operetės gražios ir žavėjančios, tai ir ši yra tikrai pilnai pavykusiu kuriniu.

Suvaidinta gerai ir susirinkusiai publikai, kurios galėjo buti arti 500, operetė labai patiko ir visus patenkino. Pilnai tinkamai dainavo ir vaidino sekami artistai: Pipirnickis — F. Morkus; Zacirka — G. J. Jokubaitis; Zacirkienė — Ona Kičienė; Kobylčinskis — P. Bukšnaitis; Zdechlickis — R. Povilauskas; Jurkė — K. B. Kriaučiunas; Gabrys — J. Zajankauskas; Rožė — M. Bagužiutė; Dvynukai — F. ir V. Adomavičiutės; Svečiai ir tarnai—Operetės Choras.

Taigi tenka dar kartą pažymėti tas faktas, kad tik Operetės Choras, kaipo žymiausioji vietos muzikalėmis jėgomis draugija, teįstengia mums laiks nuo laiko patiekti gražius vaidinimus su žavėjančia muzika. Ir todel tenka pasidžiaugti Operetės Choro dainininkų ir jo vedėjų pasišventimu ir energija, kad visuomet stengiasi mus palinksminti savo veikimu muzikos ir dainos srityje.

Koresp.

Atsilankė Svečias.

Gegužės 12 d. atsilankė „Tėvynės" Redakcijon žymus Pittsburgho lietuvių darbuotojas, kuris yra ir SLA. 40 kuopos iždininku-organizatorium, pil. J. Virbickas iš Pittsburgh, Pa. Pil. Virbickas, grįždamas iš Sandaros Seimo, iš Worcester, Mass., sustojo New Yorke ir prie progos atlankė savo organizacijos įstaigą.

Išvažiavo iš Amerikos Rasputino Užmušėjas.

Pereitą savaitę, laivu „Aquitania", išvažiavo į Londoną, o vėliaus į Paryžių pagarsėjęs rusas grafas Juzupovas, kurio namuose buvo nužudytas garsusis Rasputinas. Jis sakosi važiuojąs prisirengti tam momentui, kuomet Sovietai grius ir trys milionai pabėgėlių aristokratų grįž Rusiją „atstatyti". Taipgi jisai neužganėdintas amerikonais, kad čionai nepardavė caro šeimynos deimantų, bet jis tikisi juos parduoti Europoje. Tai mat Rusijos manorkistai vis dar nepaliauja svajoję apie atstatymą aristokratinės Rusijos.

Žydelis Vadinasi Lietuviu.

Anglų laikraščiai praneša, kad pereitos savaitės ketvirtadienio popiety Columbia Universiteto psikologijos klasėje tulas Naum Litovsky nustebinęs mokinius ir profesorius savo gera atmintimi skaitlinėse. Jam reikšta didelių aplodismentų. Jis sakosi esąs lietuvis ir atvykęs iš Vokietijos, kad demonstruoti vertę išvystimo geros atminties. Jis savo gabumus demonstravęs ir kituose Amerikos universitetuose.

Nuteista Apkirptplaukė Banditė.

Pagarsėjusi Brooklyne savo plėšimais taip vadinama „apkirptplaukė banditė" Celia Cooney su savo vyru abu nuteisti nuo 10 iki 20 metų kalėjimo. Vienok jei gerai užsilaikys kalėjime, tai galės pasiliuosuoti po 6 metų ir septynių mėnesių. Nors šita banditė visą laiką laikėsi drąsos, vienok išvežant į Auburn, N. Y., kur yra moterų kalėjimas, gailiai apsiverkė. Ypač jai labai nesmagu skirtis nuo savo vyro, kuris išvežtas į Sing Sing kalėjimą. Ji buvo prašiusi teisėjo patalpinti ją į tą patį kalėjimą su vyru, vienok teisėjas prašymo neišpildė.

Taipgi įdomus ir tas faktas, kuris parodo ant kiek amerikonų spaudai svarbios įvairios sensacijos. Nuo to laiko, kuomet šitą banditę sugavo policija, tai už įvairius jos papasakotus plėšimų įvykius laikraščių sidikatas jai užmokėjo net $1.000.

ANT PARDAVIMO

Parsiduoda ukė su 80 akerių geros žemės, geri budinkai, visos padarinės mašinos geros, 16 bandos, 2 arkliai, 6 kiaulės, 200 vištų. Parsiduoda už $7,500. Del platesnių žinių kreipkitės šiuo adresu:

JOE ZUBRICKIS,
GOODMAN, WIS.

AR ESATE MĖGINĘ TEPALAS

Severa's Esko

NUO NIEŠTANČIŲ IŠBĖRIMŲ?

Kaina 50 centai

PARSIDUODA VISOSE APTIEKOSE.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

F. ŽIVATAS

Parduodu laivakortes geriausių garlaivių kompanijų į visas dalis svieto. Perku ir parduodu namus, farmas (Real Estate). Inšurinu (apsaugoju) namus nuo ugnies, automobilius nuo ugnies ir atsakomybės nelaimei atsitikus.

Ofiso adresas:
1823 NO. MAIN AVE.,
SCRANTON, PA.

ITALIŠKOS ARMONIKOS

Mes padirbame ir importuojame visokių pirmos kliasos rankų-darbo ITALIŠKŲ ARMONIKŲ geriausių visame pasaulyje.

Garantuojame ant dešimts metų. Mūsų kainos yra žemesnės, negu bile dirbtuvės. Pirkėjams instrukcijos ant armonikos suteikiama veltui. Reikalaukite kataloge — prisiųsime DYKAI.

RUATTA SERENELLI & CO.
817 Blue Island Ave., Dept. 15, Chicago. Ill.

PERLINĖS QUEEN KONCERTINOS YRA GERIAUSIOS

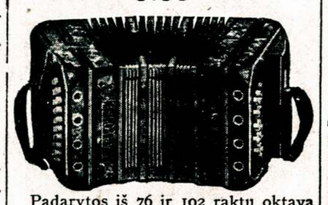

Padarytos iš 76 ir 102 raktu oktava ir trigubos. Visos pirmos klesos plieniniais reeds. Dailaus užbaigimo arba gražiai išmargintos.

Neapsigaukit, žiurėkite, kad ant koncertinos butų pažymėta „PEARL QUEEN"

Taipgi parduodamos lengvais mėnesiniais išmokėjimais.

Katalogas atsiunčiamas dykai.

GEORGI & VITAK MUSIC CO.,
4639 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Į LIETUVĄ
White Star

N. Y., Cherbourgą, Southamptoną: Išplaukimai kas Subata. Milžiniški laivai Majestic, Olympic, Homeric. Greitas susisiekimas su Baltijos uostais.

AMERICAN LINE
WHITE STAR LINE

N. Y., Plymouthą, Southamptoną Cherbourgą ir Hamburgą: Reguliariški išplaukimai. Puikus, dideli, greiti laivai. Greitas susisiekimas su Baltijos uostais.

Red Star Line

N. Y., Plymouthą, Cherbourgą ir Antwerpą: Zeeland ir Gothland (3-čia kliasa).
N. Y., Plymouthą ir Cherbourgą: Belgenland ir Lapland.

Uždaryti, privatiški kambariai. Geras maistas ir visoki smagumai. Kreipkitės prie vietinio agento arba PASSENGER DEPARTMENT, No. 1 Broadway, New York, N. Y.

GERA KNYGA.

Naminė Musė ir Uodas.

SLA. nariai turėjo progą paskaityti skiltyse „Tėvynės". Dartės galite įsigyti pavidale knygos.

Už $1.00 gausi dvi knygas. Vieną pasiųsi savo giminėms Lietuvon — kitą sau pasilaikysi.

Užsakymą ir pinigus siųskite sekančiu adrisu:

Dr. A. L. Graičunas,
3310 So. Halsted St.,
CHICAGO, ILL.

GERIAU DABAR, NEGU VĖLIAU RUPINTIS SAVO SVEIKATA

Išsirašyk „GYDYTOJĄ," paveiksluotą sveikatos žurnalą. Prenumerata: Amerikoje $1.00. Kitose šalyse $1.50 metams. Vienas numeris 15c.

„GYDYTOJAS,"
4454 So. Western Avenue,
CHICAGO, ILL.

Vienas iš saugiausių ir geriausių Bankų Pittsburgh, Pa., tai yra ALL NATIONS DEPOSIT BANK. Priima pinigus ant pačėdumo ir moka 4 nuošimtį. Taipgi siunčia pinigus į visą pasaulį greitai ir saugiai.

Minėto Banko užrubežinis skyrius P. V. Obiecunas and Co. Parduoda laivakortes ant visokių linijų į Lietuvą ir iš Lietuvos ant greičiausių laivų.

Kreipkitės pas mumi su laiškais šiuo adresu:

ALL NATIONS DEPOSIT BANK,
12-th and Carson Street, Pittsburgh, Pa.

BALTIJOS-AMERIKOS LINIJA 9 Broadvay, New York, N.Y.

TIESI KELIONĖ Į **LIETUVA** PER HAMBURGĄ, PILIAVĄ ARBA LIEPOJŲ

Važiuokit visi parankiu ir tiesiu keliu. Lietuviai važiuoja į Piliavą Aplenkia Lenkų juostą (karidorių)

Visa trečia klesa padalinta į kambarius ant 2-jų, 4-rių, 6-šių ir 8-nių lovų

POLONIA ..... Gegužės 21
LITUANIA ..... Birželio 11

Trečios klesos kainos į:
Hamburgą $103.50 — Piliavą $106.50 — Liepojų ir Memelį $107.00

Del laiv. ir žinių kreipkitės prie agentų.

NENUSIGĄSKIT— JIS TIK IEŠKO BAMBINO

Kaina 35c. aptiekose

Jis žino kur motina laiko Bambino—ir jis žino, kad jis jo nori. Kudikiui Bambino reiškia tiek, kiek išėmimas iš šėpos skanios vaisių košės.

BAMBINO
Įreg. S. V. Pat. Biure.

yra nepavojingas—pasekmingas—saldaus skonio vidurių paliuosuotojas.

Kudikiai mėgsta jį. Jie net prašo daugiaus.

Jei jusų kudikis neramus, turi aptrauktą liežuvį, negali ramiai miegoti, labai verkia tarsi skausmų kankinanmas, tat išvalykite jo sistemą su lengvu vidurių paliuosuotoju, tokiu kaip Bambino. Jis jį ims su noru ir daug geriau jausis nuo jo. Į kelias valandas nemalonųs simptomai turės pranykti.

F. AD. RICHTER & CO., 104-114 So. 4th Street, BROOKLYN, N. Y.

PINIGAI

Persiunčiame pinigus į Lietuvą ir visas dalis svieto, saugiai ir greitai.

LAIVAKORTĖS

Parduodame laivakortes ant visų linijų. Padarome pašportus. Patinkame keleivius ant visų New Yorko stočių. Prirengiame viską, kas kelionėje yra reikalinga. Visuose reikaluose kreipkitės pas:

Ambraziejus & Danielius,
168 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Tel. Greenpoint 5975. (SLA. nariai).

TIKTAI SLA. Kuopoms

SLA. Ženkleliai-guzikėliai

VYRIŠKI SU ŠRUBELIAIS TRIJŲ RUŠIŲ:

Dideli Auksiniai, naujo stiliaus po	$1.50
Mažesni Auksiniai	.75
Paauksuoti	.50

MOTERIŠKI SU SPILKUTĖMIS TRIJŲ RŲŠIŲ:

Dideli auksiniai po $1.50, mažesni auksiniai — po $1.00 ir 75c.; paauksuoti—po 50. Duodant užsakymus mažiau kaip ant vieno dolerio, reikia prisiųsti 10c. persiuntimui registruoto laiško.

SLA. kp. antspaudospečėtįs

Guminės Antspaudos su atramento paduškėle — po	$3.00
Geležinės Pečėtįs, įspaudžiamos į popierą	$5.00

Persiuntimo lėšas apmoka pačios kuopos.

SLA. kvitų ir orderių knygelės

Orderių knygelės išmokėjimams —po 50c.
Kvitų knygelės pinigų priėmimui—po 50c.

SLA. mokesčių-rekordų knygos

Liuosų lakštų systema su drutais audimo apdarais su raktu ir 50 lakštų parsiduoda tiktai už $2.00.

Siunčiant pinigus į Centrą reikia siųsti kartu su narių mėnesinėmis mokestimis pažymint ant mokesčių lakšto paliktos tuščios eilutės, už ką pinigai prisiunčiami.

Kiekviena kuopa privalo pasirupinti ingyti viršui pabriežtus kuopoms butinai reikalingus daigtus.

MONEY ORDERIAI turi but išrašyti ant Lithuanian Alliance of America, o mokesčių mėnesinius raportus (blankas) su pinigais siųsti sekančiu adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.